

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 32   Год. LXIII

Петок, 16 март 2007

Цена на овој број е 210 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
477. Правилник за трошоците на прекршочната постапка.....	2	485. Наредба за преземање на мерки за заштита од ширење и искоренување на цистолики нематоди на компирот (<i>Globodera rostochiensis</i> Woll. и <i>Globodera pallida</i> Stone).....	36
478. Правилник за обрасците за водење на евиденција на прекршочните предмети.....	3	486. Решение од Министерството за транспорт и врски.....	37
479. Упатство за утврдување на границите на износот на паушалот во прекршочната постапка.....	5	487. Решение од Министерството за транспорт и врски.....	38
480. Правилник за образецот и начинот на издавање и одземање на легитимацијата на работниците кои работат на задачите и работите на стручниот надзор во Бирото за метрологија.....	5	488. Решение за давање согласност на Статутот на ЈУ дом за доенчиња и мали деца – Битола.....	38
481. Правилник за трговија со семенски материјал од маслодајни и влакнодајни растенија.....	6	489. Календар за изменување на Календарот за организација за учебната 2006/2007 година во јавните средни училишта.....	38
482. Наредба за систематски контроли и мерки за спречување на ширењето и за сузбивање на бактериското венење и кафеавото гниење на компирот предизвикано од бактеријата <i>Ralstonia solanacearum</i> (Smith) Yabuuchi et al.....	27	Исправка на Одлуката за изменување на Одлуката за единствената тарифа на надоместоци за услуги што ги врши Народна банка на Република Македонија.....	39
483. Наредба за преземање на мерки за спречување на ширење и отстранување на болеста рак на компирот (<i>Synchytrium endobioticum</i> (Schilb.) Perc.).....	32	Комисија за заштита на конкуренцијата	
484. Наредба за систематски контроли и мерки за спречување на ширењето на прстенестото гниење на клубените и венење на компирот предизвикано од <i>Clavibacter michiganensis</i> (Smith) Davis et al. ssp. <i>Sepedonicus</i> (Spieckermann et Kolthoff) Davis et al.....	33	47. Одлука од Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	39
		48. Одлука од Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	39
		49. Одлука од Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	39
		50. Одлука од Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	39
		Огласен дел	1-56

МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА

477.

Врз основа на член 128 од Законот за прекршоците („Службен весник на РМ” бр.62/06), министерот за правда донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ТРОШОЦИТЕ НА ПРЕКРШОЧНАТА
ПОСТАПКА****I. ОПШТА ОДРЕДБА****Член 1**

Со овој правилник се определуваат трошоците на прекршочната постапка.

**II. ИЗДАТОЦИ ЗА СВЕДОЦИТЕ, ВЕШТАЦИТЕ,
ПРЕВЕДУВАЧИТЕ И ТОЛКУВАЧИТЕ****1. Патни трошоци****Член 2**

Патните трошоци ги опфаќаат трошоците за превоз со средствата за јавен превоз, трошоците со сопствено превозно средство и трошоците во вид на километража.

Трошоците од ставот 1 од овој член ги опфаќаат трошоците за одење од живеалиштето односно престојувалиштето до местото каде треба да се изврши сослушувањето, вештачењето, преведувањето или толкувањето и за враќање во местото на живеалиштето односно престојувалиштето.

Член 3

Висината на патните трошоци за користење на средствата за јавен превоз се утврдува врз основа на возниот билет.

Член 4

За сведокот, вештакот, толкувачот или преведувачот, кои користат постојан бесплатен превоз патните трошоци не се определуваат согласно одредбите на овој правилник.

Член 5

На релациите на кои не сообраќа средство за јавен превоз или не сообраќа во погодно време, надоместокот на патните трошоци се пресметува во висина што се плаќа за превозните средства за јавен превоз по километар.

Износот во вид на километража се пресметува според изминатите километри помонжено со вредноста на горивото за изминат или започнат километар.

За сведокот, вештакот, толкувачот или преведувачот кои користат сопствено превозно средство трошоците се определуваат согласно став 1 на овој член.

2. Трошоци за прехрана и ноќевање**Член 6**

Трошоците за прехрана и ноќевање ги опфаќаат нужните трошоци за храна и ноќевање за време на престојот на сведокот, вештакот, толкувачот и преведувачот надвор од неговото живеалиште односно престојувалиште повеќе од осум часови, сметајќи го и времето потребно за доаѓање во местото каде треба да ја изврши својата должност, како и за враќање во живеалиштето односно престојувалиштето.

Член 7

Висината на трошоците за прехрана и ноќевање се определува според цените за прехрана и ноќевање во местото на престојувањето на сведокот, вештакот, толкувачот и преведувачот.

Член 8

Висината на трошоците за прехрана и ноќевање на сведокот, вештакот, толкувачот и преведувачот кои се во служба во Армијата на Република Македонија или се припадници на Министерството за внатрешни работи, се определува според прописите за надоместок на трошоците за патување на воените лица односно на припадниците на Министерството за внатрешни работи.

Ако на военото лице во местото каде што е повикан како сведок, вештак, толкувач, преведувач или службено лице му е обезбедено ноќевање во единица на Армијата на Република Македонија, му се определуваат само трошоците за прехрана.

3. Надоместок на плата и загубена заработувачка**Член 9**

Надоместокот на плата, односно на загубената заработувачка заради јавување на поканата во својство на сведок, вештак, толкувач или преведувач им припаѓа на лицата кои се во работен однос, на земјоделците, занаетчиите и на лицата кои самостојно вршат дејност.

Член 10

За лицата кои се во работен однос надоместокот на плата односно загубената заработувачка се определува во висина на просечната месечна нето плата исплатена во Република Македонија во претходните три месеци.

Надоместокот од став (1) на овој член се определува и за лицата во работен однос и кога не отсутувале од работата, ако работат во ноќна работа, а должноста на сведок, вештак, преведувач, толкувач и службено лице ја извршиле во времето кога се одмараат и подготвуваат за ноќна работа.

Член 11

Надоместокот за загубената заработувачка за земјоделците, занаетчиите и за лицата кои самостојно вршат дејност, се определува во износ кој не може да биде помал од 400,00 денари ниту поголем од 800,00 денари дневно.

Висината на надоместокот од став 1 на овој член се определува според загубеното време и карактерот на работата (занимањето) на лицето на кое му припаѓа надоместокот.

Член 12

Ако на сведокот, поради болест, телесни недостатоци или години на старост му е потребно лице кое го придружува, трошоците за придружникот се определуваат согласно одредбите од членот 2 до 11 на овој правилник.

**III. ИЗДАТОЦИ ЗА УВИД, ПРЕТРЕСУВАЊЕ НА
ПРОСТОРИИ И ЛИЦА И ЧУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕНИ
ПРЕДМЕТИ****Член 13**

Издатоците за увид, претресување на простории и лица и чување на одземени предмети се определуваат во рамките на потребните реални трошоци за преземање на дејствијата за увид, за претресување на простории и лица и на дејствијата за чување на одземени предмети и се исплатуваат согласно поднесен трошковник од органот кој ги презема тие дејствија.

IV. ИЗДАТОЦИ ЗА ПРИВЕДУВАЊЕ**Член 14**

Издатоците за приведување се определуваат во рамките на потребните реални трошоци за преземање на дејствијата за приведување на обвинетиот и се исплатуваат согласно поднесен трошковник од органот кој ги презема тие дејствија.

V. ТРОШОЦИ ЗА СЛУЖБЕНИ ДЕЈСТВИЈА И ЗА СЛУЖБЕНИ ЛИЦА

Член 15

Трошоците за службени дејствија се определуваат во рамките на потребните реални трошоци за превземање на службените дејствија и се исплатуваат врз основа на трошковник на органот кој го извршува службеното дејствие.

Трошоците за службените лица ги опфаќаат патните трошоци, трошоците за прехрана и ноќевање и надоместокот на плата и се исплатуваат согласно одредбите од членот 2 до 11 на овој правилник.

VI. ИЗДАТОЦИ ЗА ЛЕКУВАЊЕ НА ОБВИНЕТИОТ ДОДЕКА Е ЗАДРЖАН И ТРОШОЦИ ЗА ПОРОДУВАЊЕ

Член 16

Издатоците за лекување на обвинетиот додека е задржан и трошоците за породување ги опфаќаат:

- 1) трошоците за лекување во здравствена установа;
- 2) трошоците за породување во здравствена установа.

Издатоците од став (1) на овој член се определуваат врз основа на документацијата од здравствената установа.

VII. ПАТНИ ТРОШОЦИ НА ОБВИНЕТИОТ

Член 17

Патните трошоци на обвинетиот се определуваат согласно член 2 од овој правилник.

На обвинетиот му се определуваат трошоците за патување во километри согласно член 5 од овој правилник.

VIII. НАГРАДА И ПОТРЕБНИ ИЗДАТОЦИ НА БРАНИТЕЛОТ

Член 18

Наградата и потребните издатоци на бранителот се определуваат во рамките на потребните реални трошоци за преземање на дејствија во постапката од страна на бранителот и се исплатуваат согласно трошковник.

IX. ИЗДАТОЦИ НА ОШТЕТЕНИОТ, НЕГОВИОТ ЗАКОНСКИ ЗАСТАПНИК И ПОЛНОМОШНИКОТ

Член 19

Издатоците за оштетениот, неговиот законски застапник и полномошникот ги опфаќа трошоците за патување и трошоците за прехрана и ноќевање и се определуваат согласно членовите од 2 до 11 на овој правилник.

Издатоците за оштетениот што е поканет како сведок се определуваат согласно одредбите од членот 2 до 11 на овој правилник.

X. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 20

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник, престанува да важи Правилникот за надоместок на трошоците во прекршочната постапка („Службен весник на СРМ”бр.43/74).

Член 21

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр.07-1616
6 март 2007 година
Скопје

Министер за правда,
Михајло Маневски, с.р.

478.

Врз основа на член 149 од Законот за прекршоците („Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/06), министерот за правда донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ОБРАСЦИТЕ ЗА ВОДЕЊЕ НА ЕВИДЕНЦИЈА НА ПРЕКРШОЧНИТЕ ПРЕДМЕТИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат формата и содржината на обрасците за водење на евиденција на прекршочните предмети за полнолетни сторители, за правни лица и за малолетни лица.

Член 2

Обрасците од член 1 на овој правилник се печатат на хартија со бела боја, со димензии 210 x 297 мм.

Член 3

Образецот за евиденција на прекршочните предмети за полнолетни сторители (образец бр.1) содржи: реден број, број на предмет, надлежен суд, законска основа, податоци на полнолетниот сторител (име и презиме, правно лице каде е вработено), податоци за видот на прекршочната санкција (глоба, опомена, престанок на важење на возачка дозвола, забрана на управување со моторно возило, забрана на вршење професија, дејност или должност, протерување на странец од земјата и задолжително лекување на алкохоличари и наркомани), за износот на глобата, за времетраењето на прекршочната санкција, податоци за посебните прекршочни мерки (конфискација на имот и имот на корист и одземање на предмети), трошоците на прекршочната постапка и забелешки.

Образецот за евиденција на прекршочните предмети за правни лица (образец бр.2) содржи: реден број, број на предмет, надлежен суд, законска основа, податоци за правното лице, за видот на прекршочната санкција (глоба и привремена забрана за вршење одделна дејност), за износот на глобата, за времетраењето на прекршочната санкција, податоци за посебните прекршочни мерки (конфискација на имот и имотна корист), трошоците на прекршочната постапка и забелешки.

Образецот за евиденција на прекршочните предмети за малолетни лица (образец бр.3) содржи: реден број, број на предметот, надлежен суд, законска основа, податоци за малолетникот (помлад-постар малолетник, име и презиме, година на раѓање и место на живеење), податоци за видот на прекршочната санкција (глоба), за видот на воспитните мерки (дисциплински мерки: укор и упатување во дисциплински центар за малолетници; засилен надзор од родител, посвоител, старател, друго семејство и социјален орган), за износот на глобата, за времетраењето на воспитната мерка, посебните прекршочни мерки (одземање на предмети), трошоците на прекршочната постапка и забелешки.

Обрасците број 1, 2 и 3 се составен дел на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр.07-1617
6 март 2007 година
Скопје

Министер за правда,
Михајло Маневски, с.р.

Образец бр.1

Образец за евиденција на прекршочни предмети за полнолетни сторители

[illegible]

Образец бр.2

Образец за евиденција на прекршочни предмети за правни лица

[illegible]

Образец бр.3

Образец за евиденција на прекршочни предмети за малолетни лица

Р	Б	П	Број на предмет	Сул	Законс. основа	Податоци за малолетниот				Прочер штедна јавност	Воспитни мерки				Износ на глоба	Времетраење на воспитната мера	Посеб. пре к мера на однесување на предметите	Трошоци на прекршоч. постапка	Забелешка
						Поплика (14 - 16 год.)	Име и презиме	Место на живеење	Год. на раѓање		Поплика (14 - 16 год.)	Име и презиме	Место на живеење	Год. на раѓање					

479.

Врз основа на член 122 став 2 од Законот за прекршоците („Службен весник на РМ“ бр. 62/06), министерот за правда донесе

У П А Т С Т В О ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ГРАНИЦИТЕ НА ИЗНОСОТ НА ПАУШАЛОТ ВО ПРЕКРШОЧНАТА ПОСТАПКА

Член 1

Паушалот во однос на траењето и сложеноста на постапката се утврдува во границите на износите од 1.000 денари до 5.000 денари, додека во однос на општата состојба на лицето кое е должно да ја плати, паушалот се утврдува во границите на износите од 1.000 денари до 2.000 денари.

Член 2

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.07-1618
6 март 2007 година
Скопје

Министер за правда,
Михајло Маневски, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА

480.

Врз основа на член 42 став 3 од Законот за метрологијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 55/02), министерот за економија донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА ОБРАЗЕЦОТ И НАЧИНОТ НА ИЗДАВАЊЕ И ОДЗЕМАЊЕ НА ЛЕГИТИМАЦИЈАТА НА РАБОТНИЦИТЕ КОИ РАБОТАТ НА ЗАДАЧИТЕ И РАБОТИТЕ НА СТРУЧНИОТ НАДЗОР ВО БИРОТО ЗА МЕТРОЛОГИЈА

Член 1

Со овој правилник се пропишува образецот и начинот на издавање и одземање на легитимацијата на работниците кои работат на задачите и работите на стручниот надзор во Бирото за метрологија.

Член 2

Образецот на легитимацијата на работниците кои работат на задачите и работите на стручниот надзор во Бирото за метрологија (во натамошниот текст: легитимација) е со димензии 90 x 60 мм, се печати на бездрвна бела 120 грамска хартија и е пластифицирана со 120 микронски пластификат.

Член 3

Образецот на легитимацијата содржи две страни:

1) На предната страна, во горниот дел, со златно-жолта боја е отпечатен грбот на Република Македонија, под него текстот “РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА”, “МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА”, “БИРО ЗА МЕТРОЛОГИЈА”, а во долниот дел е отпечатен текстот: “ЛЕГИТИМАЦИЈА ЗА СТРУЧЕН НАДЗОР” и на централно место е нанесен сув печат со форма и ознака на основниот жиг на Бирото за метрологија.

2) На задната страна, во горниот дел во средината се наоѓа место за фотографија, со димензии 2,5 см x 3,0 см.

Под фотографијата е отпечатен текстот “ОВЛАСТЕНО ЛИЦЕ ЗА ВРШЕЊЕ СТРУЧЕН НАДЗОР” со податоци за името и презимето на носителот на легитимацијата, регистарски број на легитимацијата, местото и дата на нејзиното издавање. Во долниот дел има место на печат и потпис на министерот за економија.

Образецот на легитимацијата е даден во прилог, кој е составен дел на овој правилник.

Член 4

Издадената легитимација се враќа во случај на престанок на работниот однос или кога нејзиниот носител е распореден на друго работно место во Бирото за метрологија (во понатамошниот текст: Биро).

Во случаите од став 1 на овој член, легитимацијата се предава веднаш на директорот на Бирото.

Член 5

Носителот кој ќе ја изгуби легитимацијата или на друг начин ќе остане без неа, веднаш ги известува директорот на Бирото и министерот за економија, за времето, местото и околностите под кои легитимацијата е изгубена или исчезната на друг начин.

Во случаите од став 1 на овој член, на носителот му се издава нова легитимација, а претходно издадената легитимација, се огласува за неважечка.

Член 6

Легитимацијата се заменува со нова кога поради дотраеност или оштетување истата стане неупотреблива и кога има промена на личните податоци на нејзиниот носител, а претходно издадената легитимација се враќа.

Член 7

За секоја легитимација што е издадена, заменета или вратена според одредбите на овој правилник се води евиденција.

Член 8

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник, престанува да важи Правилникот за образецот и начинот на издавање на службената легитимација на работници на Заводот за стандардизација и метрологија, овластени за вршење на надзор („Службен весник на Република Македонија” бр. 19/96).

Член 9

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 25- 948/ 2
9 март 2007 година
Скопје

Министер за економија,
Вера Рафајловска с.р.

ПРИЛОГ

(предна страна)

(задна страна)

фотографија	
ОВЛАСТЕНО ЛИЦЕ ЗА ВРШЕЊЕ СТРУЧЕН НАДЗОР	
_____	
(име и презиме)	
_____	
(регистарски број)	
_____	
(место и дата на издавање)	
М.П.	_____
	Министер за економија

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО

481.

Врз основа на член 8 став 10, 11 и 12, член 9 став 2, член 12 став 2, член 13 став 3, член 14 став 2, член 16 став 3, член 17 став 3, член 18 став 5 и член 20 став 3 од Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Сл.весник на РМ” бр.39/2006), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ТРГОВИЈА СО СЕМЕНСКИ МАТЕРИЈАЛ ОД МАСЛОДАЈНИ И ВЛАКНОДАЈНИ РАСТЕНИЈА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Содржина на правилникот

Со овој правилник се пропишува, етикетањето на партиите семе, максималната големина на партија семе, начинот на пакувањето и препаккувањето на семенскиот материјал од одделни видови маслодајни и влакнодајни растенија; видовите и категориите, како и поблиските услови за ставање во трговија; малите количини на семенски материјал на земјоделски растенија кои не ги исполнуваат условите за трговија, а кои се наменети за научни цели, селекција, официјално испитување или за инспекциски надзор; формата и содржината и начинот на водење на евиденција од страна на снабдувачот за состојбата на семенските посеви и поблиските услови за вршење на подготовката за трговија; начинот, постапката, методите за вршење на стручна контрола на семенските посеви и земање мостри за испитување, како и условите за производство што треба да ги исполнуваат посевите, роковите, формата и содржината на пријавата; начинот и постапката за сертификација, формата и содржината на сертификатот како и формата и содржината на етикетите.

Член 2

Видови на маслодајни и влакнодајни растенија

Видови на маслодајни и влакнодајни растенија се:

Arachis hypogea L.	Кикиритки
Brassica juncea (L.) Czern	Кафеав синап
Brassica napus L. ssp.oleifera (DC)	Маслодајна репка
Brassica nigra (L.) W.D.J. Koch.	Црн синап
Brassica rapa L. ssp. oleifera	Сурепка (огрштица)
(DC.) Metzg	
Cannabis sativa L.	Коноп
Carthamus tinctorius L.	Сафлор (шафраника)
Carum carvi L.	Ким
Glycine max (L.) Merrill	Соја
Gossypium ssp. L.	Памук
Helianthus annuus L.	Сончоглед
Linum usitatissimum L.	Лен
Papaver somniferum L.	Афион
Sinapis alba L.	Бел синап
Sesamum indicum L.	Сусам

Член 3

Значење на поимите

Поимите употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1. **семе на селекционерот** е семе кое го произведува селекционерот, односно одржувачот на сортата или е произведено во негово име и за негова сметка, а е наменето за производство на предосновно или основно семе;

2. **не конечно сертифицирано семе** е произведено односно оженеано семе од било која категорија, за кое во постапката за официјално сертифицирање било утврдено дека ги исполнува условите од прилогот 1, кој е составен дел на овој правилник;

3. **конечно сертифицирано семе** е семе од било која категорија кое во постапките односно анализите извршени од официјална лабораторија, утврдено е дека ги исполнува условите во поглед на квалитетот наведени во прилог 2 кој е составен дел на овој правилник;

4. **орган за сертифицирање** е правно или физичко лице на кое му е дадено јавно овластување во согласност со Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија (во понатамошниот текст: Закон), кој го контролира семенскиот материјал од земјоделски растенија;

5. **лица кои вршат контрола и земаат мостри и лабораториите под службен надзор** се физички или правни лица кои ги исполнуваат пропишаните услови во согласност со Законот, овластени се од Управата за семе и саден материјал за вршење прегледи под службен надзор, земање на мостри под официјален надзор и за тестирање на семенски материјал под официјален надзор;

6. **преглед на поле** е дел од постапката за официјално сертифицирање, со која се утврдува дали семенскиот посев на маслодајните и влакнодајните растенија ги исполнува пропишаните услови;

7. **сорта која се опрашува на поинаков начин** (туѓооплодна) е група на селектирани растенија, која јасно се разликува од другите сорти по било која особина и ги зачувува тие особини при размножувањето;

8. **родителска компонента** е најмала единица која селекционерот ја употребува за одржување на својата сорта, од која, во една или повеќе генерации, е произведено семето од таа сорта;

9. **самооплодна линија** е доволно хомогена и постојана линија добиена со вештачко самооплодување, по пат на селекција во повеќе едно подруго генерации или преку соодветни методи;

10. **хбридна сорта** е група на растенија кои се доволно различни една од друга според едно или повеќе својства, назначени од селекционерот.

Хбридни сорти се:

- дволиниски хбрид, е непосредно потомство од вкрстосувањето на две самооплодни линии;
- четворолиниски хбрид, е непосредно потомство од вкрстосување на два дволиниски хбрида;

- тролиниски хбрид, е непосредно потомство од вкрстосување помеѓу самооплодна линија и дволиниски хбрид;

11. **машка стерилност** е стерилност на поленовиот прав кај дволините растенија;

12. **хбридност** е процент на наследување на својствата на родителските компоненти во првата генерација (F1).

Член 4

Категории на семе

Со семето на одделните видови маслодајни и влакнодајни растенија, може да се тргува само со следниве категории:

а) основно семе за сите видови на маслодајни и влакнодајни растенија е семе кое:

- го произвел одржувачот на сортата или е произведено во негово име и за негова сметка, директно од семето на селекционерот или е произведено од предосновното семе;

- е наменето за производство на семе од категоријата на сертифицирано семе, од категориите на сертифицирано семе од прва генерација или сертифицирано семе од втора генерација;

- одговара на условите во поглед на квалитетот и другите услови за основно семе од прилог 1 и прилог 2 кои се составен дел на овој правилник, и

- е утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка во постапката за официјално сертифицирање со официјален преглед од страна на органот за сертифицирање.

б) основно семе за сите видови на маслодајни и влакнодајни растенија, кај хбридните сорти

1. Основно семе од самооплодни линии доколку:

- ги задоволува условите за основно семе, од прилог 1 и 2 од овој правилник;

- е утврдено дека ги исполнува условите од овој правилник при официјалната контрола од страна на органот за сертификација;

2. Основно семе од дволиниски хбриди доколку:

- ги задоволува условите за основно семе, од прилог 1 и 2 од овој правилник;

- е наменето за производство на тролиниски и четворолиниски хбриди, и

- ги исполнува условите од овој правилник при официјалната контрола од страна на органот за сертификација.

в) сертифицирано семе за сите видови кафеав синап, сурепка, црн синап, маслодајна репка, дводомен коноп, шафраника, ким, сончоглед, афион и бел синап доколку:

- е произведено директно од основното семе;

- е наменето за производство на сертифицирано семе од прва генерација или за производство на земјоделски растенија,

- го задоволува квалитетот и другите услови за сертифицирано семе, според прилог 1 и прилог 2 од овој правилник,

- при официјалното сертифицирање од органот за сертификација е утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка, и

- може да биде произведено од предосновното семе од одгледувач или лице кое е овластено од одгледувачот, информирајќи го со пријава органот за сертификација повикувајќи се на член 8 од овој правилник.

г) сертифицирано семе од прва генерација за сите видови кикирики, еднодомен коноп, лен, памук и соја доколку:

- е произведено непосредно од основното семе;

- одржувачот односно селекционерот го бара тоа може да се произведе и од предосновно семе и со официјален преглед од страна на органот за сертифицирање е утврдено дека ги исполнува условите за сертифицирано семе од прва генерација од прилог 1 и прилог 2 од овој правилник;

- е наменето за производство на семе од категорија на сертифицирано семе од втора генерација, и
- во постапка за официјално сертифицирање, со официјален преглед од страна на органот за сертификација утврдено е дека ги исполнува условите од оваа точка, односно дека контролорот, вршителот за земање на мостри или лабораторија под службен надзор со преглед утврдиле дека се исполнети условите од оваа точка.

д) Сертифицирано семе од втора генерација за кикирики, лен, памук и соја доколку:

- е произведено директно од основното семе или од сертифицирано семе прва генерација;
- е наменето за производство на земјоделски растенија;

- ги исполнува условите за сертифицирано семе од втора генерација од прилог 1 и 2 од овој правилник, и
- ги исполнува условите предвидени со овој правилник во постапката за официјално сертифицирање од страна на органот за сертифицирање

ѓ) сертифицирано семе од втора генерација за дводомен коноп доколку:

- е произведено непосредно од сертифицирано семе од прва генерација, доколку одржувачот односно селекционерот го бара тоа од предосновното семе и со официјален преглед од страна на органот за сертифицирање утврдено е дека ги исполнува условите за сертифицирано семе од втора генерација од прилог 1 и прилог 2 од овој правилник;

- е наменето за производство на земјоделски растенија, и

- во постапка за официјално сертифицирање, со официјален преглед од страна на органот за сертификација е утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка, односно дека контролорот, вршителот за земање на мостри или лабораторија под официјален надзор со преглед утврдиле дека се исполнети условите од оваа точка.

е) трговско семе за црн синап доколку:

- е произведено во име и за сметка на снабдувачот;
- е автентично за видот;
- одговара на условите во поглед на квалитетот за категоријата на трговско семе од прилог 2 на овој правилник, и
- е утврдено дека ги исполнува условите од оваа точка во постапката за официјално сертифицирање со официјален преглед од страна на органот за сертификација.

Член 5

Трговија со предосновно семе и не конечно сертифицирано семе

По исклучок на одредбите од член 4 од овој правилник, може да се тргува и со:

а) предосновно семе, доколку:

- директно е произведено од селекционерот односно одржувачот на сортата или е произведено во негово име и за негова сметка;
- органот за сертифицирање со официјален преглед утврдил дека предосновното семе ги исполнува условите за сертифицирање како основно семе, од прилог 1 и 2 од овој правилник;

- семето е спакувано и оригинално затворено согласно одредбите на овој правилник, и
- пакувањата се означени со официјална етикета, на која се наведени податоците од прилог 4, точка 1, кој е составен дел на овој правилник;

б) не конечно сертифицирано семе, е доколку се тргува со намена да се подготви за пазар, а е во согласност со одредбите од овој правилник.

Член 6

Исклучоци во поглед на 'ртливоста

(1) По исклучок на одредбите од член 4 и член 5 од овој правилник, официјално се сертифицира и се пушта во трговија семе од категоријата на предосновно и основно семе, иако не ги исполнува условите во поглед на 'ртливост од прилог број 2.

(2) По исклучок на одредбите од член 4 од овој правилник, официјално се сертифицира и се пушта во трговија до првиот примател семе од категоријата на основно семе, сертифицирано семе, сертифицирано семе од прва генерација, сертифицирано семе од втора генерација и трговско семе, иако официјалниот преглед со кој се утврдува дали семето одговара на условите за 'ртливост од прилог 2, се уште не е завршен.

(3) Во случаите од став 1 и 2 од овој член, органот за сертифицирање може да издаде етикети согласно член 21 од овој правилник, кога е приложен привремен аналитички извештај за квалитетот на семето и доколку е наведено името и адресата на првиот примател на семето.

(4) Пакуваното семе од став 1 од овој член, снабдувачот треба да го означи со дополнителна етикета која ги содржи следниве податоци:

- моментална 'ртливост на семето;
- лично име и адреса на постојан или привремен престој, или фирма и седиште на снабдувачот, и
- број на партија на семето.

Член 7

Национална сортна листа

(1) Официјалното сертифицирање и трговија може да се врши со сорти на маслодајни и влакнодајни растенија кои ги исполнуваат условите за упис и се запишани во националната сортна листа.

(2) За семе од сорти на маслодајни и влакнодајни растенија кои се во постапка за запишување во националната сортна листа, може да се врши официјално сертифицирање, односно трговија со семето.

II. ПРОИЗВОДСТВО НА СЕМЕ

Член 8

Пријавување на семенски посеви

(1) Снабдувачот го пријавува семето за официјално сертифицирање кај органот за сертифицирање и до Управата за семе и саден материјал, со пријава, на образец бр. 1 прилог 5 кој е составен дел на овој правилник.

(2) Пријавата ги содржи најмалку следниве податоци за:

- снабдувачот: лично име и адреса на постојан или привремен престој или фирма и седиште на снабдувачот и негов единствен регистарски број;

- производителот, кога тој произведува семе во име и за сметка на снабдувачот: лично име и адреса на постојан или привремен престој или фирма и седиште на производителот;

- местото на производство;
- земјиштето на кое е засеан семенскиот посев: површина и број на парцелата (катастарски број), како и микротопоним за земјиштето;

- предходни посеви на земјоделски растенија на земјиштето;

- потекло на употребеното семе за семенскиот посев;

- дата на сеидбата, и

- количество на засеано семе.

(3) Снабдувачот кон пријавата треба да приложи копии од документи со кои се докажува потеклото на употребеното семе. Доколку снабдувачот употреби семе кое сам го произвел, доволна е копија од официјалниот сертификат за не конечно сертифицирано семе, која ја издава органот за сертифицирање во согласност со член 15 од овој правилник.

(4) Рокот за пријавување на семенскиот посев за официјално сертифицирање за секоја година е:

- до 31 март за зимските сорти на маслодајни и влакнодајни растенија;

- до 15 април за пролетните сорти на маслодајни и влакнодајни растенија.

Член 9 Плодоред

(1) Парцелата е соодветна за производство на семенски посев за одделен вид, односно сорта на маслодајни и влакнодајни растенија, доколку на неа најмалку два предходни вегетациони периоди не биле посевани маслодајни и влакнодајни растенија од ист вид.

(2) Кога се произведуваат хибридни сорти на маслодајна репка, најмалку пет вегетациони периоди не треба да се сеат растенија од фам. Brassicaceae на истата парцела.

Член 10 Изолација

(1) Семенскиот посев од видови на маслодајни и влакнодајни растенија кои се опрашуваат на друг начин (тугооплодни), треба да е оддалечен од посеви од ист вид и сорта кои се извори на цветен полен, за да се спречи несаканото опрашување на семенскиот посев.

(2) Семенскиот посев од самооплодните видови на маслодајни и влакнодајни растенија, треба да е оддалечен со препрека или простор од другите посеви на маслодајни и влакнодајни растенија, за да се спречи механичкото мешање на семињата за време на жетвата.

(3) Условите за изолација на семенските посеви на маслодајните и влакнодајните растенија се наведени во прилог 1 точка 1.1. кој е составен дел од овој правилник.

Член 11 Заплевеност

Доколку органот за сертификација утврди дека семенскиот посев е толку многу заплевен што на него не е можно производство на семе кое ќе одговара на условите од овој правилник, официјално не се сертифицира.

Член 12 Здравствена состојба

Условите во поглед на здравствена состојба на семенските посеви на маслодајните и на влакнодајните растенија се наведени во прилогот 2 табела 1.1. кој е составен дел од овој правилник.

Член 13 Идентитет и чистота на сортата

(1) Семенскиот посев во поглед на идентитетот и чистота на сортата, односно кај категоријата трговско семе, треба да ги исполнува условите од прилозите 1 и 2 од овој правилник.

(2) За идентитетот и чистотата на сортата кај семето од хибридни сорти, треба да важат истите карактеристики вклучувајќи ја и машката стерилност односно обновување на плодноста.

Член 14 Стручна контрола на семенските посеви

(1) Органот за сертификација по прием на пријавата од член 8 од овој правилник, врши преглед на семенскиот посев на полето. Прегледот се врши во фаза која овозможува точна проценка за исполнувањето на условите пропишани со овој правилник.

(2) Кај сите маслодајни и влакнодајни растенија, треба да се извршат најмалку два прегледа на поле за секој семенски посев, освен кај хибридните сорти од маслодајна репка и памук.

(3) Кај семенскиот посев наменет за производство на хибридни сорти од маслодајна репка треба да се извршат најмалку три прегледа на поле. Првиот преглед треба да се изврши пред цветањето, вториот на почетокот и третиот на крајот од цветањето.

(4) Кај семенскиот посев наменет за производство на хибридни сорти од памук треба да се извршат најмалку три прегледа на поле. Првиот преглед треба да се изврши пред цветањето, вториот на почетокот и третиот на крајот од цветањето.

(5) Големината, бројот и распоредувањето на контролните единици, како и методите за вршење на стручна контрола при производството на семенските посеви по кои се вршат прегледите на поле, дадени се во прилог 1 од овој правилник.

(6) Покрај методите од став 5 на овој член, по барање на производителот, прегледите на поле можат да се вршат и според методите на Организацијата за економска соработка и развој (во понатамошниот текст: OECD шеми).

Член 15 Сертификација на семе кое не е конечно сертифицирано

(1) Органот за сертификација, по завршениот последен преглед на семето на поле согласно член 14 од овој правилник, составува записник на образец 2 даден во прилог 6 кој е составен дел од овој правилник.

(2) Доколку, со прегледите на поле се утврди дека семенскиот посев ги исполнува условите утврдени со овој правилник, на барање на снабдувачот, органот за сертификација издава сертификат согласно Законот за не конечно сертифицирано семе за маслодајни и влакнодајни растенија.

Член 16 Конечна официјална сертификација за извршена стручна контрола

(1) Органот за сертификација, конечно официјално го потврдува семето како сертифицирано семе од маслодајни и влакнодајни растенија произведено надвор од територијата на Република Македонија, согласно член 30 од Законот.

(2) Органот за сертификација на барање на снабдувачот, конечно го сертифицира семето произведено во земјата, со издавање на сертификат за извршена стручна контрола на семенски посев, на образец бр. 3, даден во прилог 7 кој е составен дел од овој правилник, кој треба да ги содржи податоците од прилог 4 точка 6 за соодветната категорија во согласност со член 4 од овој правилник, доколку:

- за наведеното семе бил извршен преглед на поле;
- семето ги исполнува условите за соодветна категорија на семе од прилог 1 на овој правилник, и
- со официјален преглед утврдено е дека се исполнети условите од прилог 2 за истата категорија.

III. ПОДГОТВУВАЊЕ НА СЕМОТО ЗА ТРГОВИЈА

Член 17 Партија и земање на мостри од семето

(1) Снабдувачот го пријавува земањето на мостри и пакувањето на партијата семе. Најголема маса на партија семе е наведена во прилог 3, кој е составен дел на овој правилник. Пријавата за земање на мостри посебно се поднесува на образец бр.4 даден во прилог 8, кој е составен дел на овој правилник.

(2) Пријавата ги содржи најмалку следните податоци за:

- снабдувачот: лично име и адреса на постојан или привремен престој или фирма и седиште на снабдувачот и негов единствен регистарски број;
- место на кое се земаат мострите од семето;
- вид, сорта и категорија на семиња од маслодајни и влакнодајни растенија;
- партија на семето од кое се земаат мострите;
- количество на семето и начин на негово пакување.

(3) Мострите за анализа на квалитетот на семето, официјално ги зема органот за сертификација од уште неспакуваната и затворена хомогена партија на семе, кој ја запечатува после земање на мострите. Доколку семето е веќе затворено и е означено под официјален надзор, мострите за анализа на квалитетот на семето се земаат од спакуваната партија на семе.

(4) На органот за сертифицирање, треба да му се овозможи пристап до секоја единица на пакување во партијата семе.

(5) Начинот на земање мостри и вршење на анализа на квалитет на семето, се врши според методите од Меѓународната организација за тестирање на семето (ISTA) или методите пропишани од министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, согласно член 8 став 10 од Законот.

Член 18

Конечна сертификација на семето

Конечно официјално сертифицирање на семето се врши доколку се утврди дека семето во поглед на квалитет ги исполнува условите од прилог 1 и 2 од овој правилник за што се издава сертификат на образец бр. 5, даден во прилог 9 кој е составен дел од овој правилник.

IV. ТРГОВИЈА СО СЕМЕ

Член 19

Основни услови за трговија со семе

Со основно семе, сертифицирано семе од сите категории и трговско семе, може да се тргува само со хомогени партии и затворени пакувања, кои согласно член 21, 22, 23 и 24 од овој правилник имаат соодветен систем на затворање и означување.

Член 20

Мали пакувања

Мали пакувања се пакувања на семе од маслодајни и влакнодајни растенија од категоријата на сертифицирано семе, сертифицирано семе од прва генерација, сертифицирано семе од втора генерација или трговско семе, наменети за пазарот на територијата на Република Македонија, до најголема вкупна маса на пакување до 2 kg.

Член 21

Официјални етикети, етикети на снабдувачот и OECD етикети

(1) Семето со кое се тргува, се означува со официјални етикети кои ги издава органот за сертификација за партијата семе кое ги исполнува условите од овој правилник.

(2) Официјалните етикети се со:

- бела боја со виолетова дијагонална линија, за преосновно семе;
- бела боја, за основно семе;
- сина боја, за сертифицирано семе или сертифицирано семе од прва генерација;
- црвена боја, за сертифицирано семе од втора генерација;
- кафена боја, за трговско семе;
- сива боја, за не конечно сертифицирано семе, и
- портокалова боја, за семе на сорти кои се во постапка за запишување во националната сортна листа.

(3) Официјалните етикети се означени со сериски броеви. Најмали димензии на официјалната етикета е 110 mm x 67 mm.

(4) По исклучок на одредбите од став 1 од овој член, малите пакувања на семето можат да се означат со етикета од снабдувачот. Бојата на етикетата од снабдувачот за одделната категорија семе е иста како и бојата на официјалната етикета од став 2 од овој член. Проверка на содржината и формата на етикетата се врши пред употребата.

(5) За секоја партија семе се издава сертификат за официјална сертификација на семето, кој ги содржи најмалку податоците кои се наведени на официјалната етикета.

(6) На посебно барање на снабдувачот и доколку се исполнети условите во согласност со OECD шемите за сертификација, се издава OECD етикета и OECD сертификат за идентитетот и чистотата на сортата.

(7) Податоците кои треба да се отпечатени на етикетите, се наведени во прилог 4 од овој правилник.

Член 22

Пакување и затворање

(1) Пакувањето на основното семе, сертифицираното семе, сертифицираното семе од прва и втора генерација и трговското семе, освен кај малите пакувања, се официјално оригинално затворени или оригинално затворени под официјален надзор, така што не можат да се отворат без да се оштети системот за затворање или да се оштети официјалната етикета или пакувањето.

(2) Системот за затворање на пакувањата на семето од став 1 на овој член, освен кај малите пакувања, е со прицврстена официјална етикета или прицврстена официјална плomba за да гарантира оригиналност на затворањето. Оригиналноста на затворањето е обезбедена и со употреба на поинаков систем на затворање кој не може повторно да се употреби.

(3) Пакувањето, освен кај малите пакувања, не може повторно да се затвори, освен под официјален надзор. Доколку пакувањата се повторно затворени, на официјалната етикета се запишува датумот на повторното затворање и органот кој го одобрил повторното затворање.

(4) Малите пакувања се затвораат така што да не е возможно нивно отворање без оштетување на системот на затворање или оштетување на етикетата или пакувањето.

(5) Етикетите односно сертификатите за официјално сертифицирање на семето важат до крај на следната сеидбена сезона.

(6) По изминување на рокот од став 5 на овој член, на барање на снабдувачот се врши повторна анализа за квалитет на семето, најмалку на ртливоста, и семето доколку сеуште ги исполнува пропишаните услови, дополнително се означува со етикети согласно прилог 4 од овој правилник.

Член 23

Затворање и означување под официјален надзор

(1) По исклучок од член 22 став 1 од овој правилник, на барање на снабдувачот, за тековната година може да му се одобри сам, оригинално да го затвори изначи пакувањето на семето со официјалните етикети, доколку снабдувачот обезбеди стручно оспособено лице кое е непосредно одговорно за означување на семето со официјални етикети.

(2) Снабдувачите на кои им е одобрено затворање и означување согласно став 1 на овој член, им се обезбедува официјален надзор кога семето оригинално ќе се затвора и означува со официјалните етикети, така што стручниот работник за сертифицирање непосредно ќе го надгледува официјалното означување на семето кај најмалку 5% од партиите семе.

Член 24

Означување

(1) Пакувањето на основното семе, сертифицираното семе и трговското семе, освен малите пакувања, треба да е означено така да на надворешната страна има прицврстена официјална етикета која не била предходно употребена. Доколку се употребува етикета со врвка, нејзиното прицврстување треба да е обезбедено со официјална плomba.

(2) При пакување на семето може да се употребуваат официјални самолепливи етикети кои треба да се прицврстени така што нивното отстранување или замена да не е можно без видливо оштетување на етикетата или пакувањето.

(3) По исклучок на став 1 од овој член, пропишаните податоци може да се печатат директно на пакувањата на семиња од маслодајните и влакнодајните растенија од сите категории на основно семе и сертифицирано семе, кои не можат да се избришат.

(4) Секое пакување треба да содржи етикета од снабдувачот со истата боја како што е официјалната етикета и на него треба да се наведени најмалку податоците од точка 2 алинеа 2, 3, 4, 5 и 7 од прилог 4 од овој правилник. Етикетата на снабдувачот треба да е изработена така да не може да се замени со официјалната етикета. Етикета на снабдувачот не е потребна, доколку податоците се отпечатени на пакувањето и не можат да се избришат или е употребена самолеплива етикета, или етикета од материјал кој не се кине.

(5) Со семињата од маслодајни и влакнодајни растенија кои не ги исполнуваат сите услови во поглед на квалитет согласно овој правилник или доколку сортата не е запишана во националната сорта на листа може да се тргува, ако се означени на следниот начин:

- пакувањето на семе од маслодајни и влакнодајни растенија, кое не ги исполнува сите услови во поглед на квалитет од овој правилник, треба да е означено со етикета за соодветна категорија на семето;

- пакувањето на семе од маслодајни и влакнодајни растенија, на кои сортата не е запишана во националната сорта на листа треба да е означено со етикета со кафеава боја;

- пакувањата семе од алинеа 1 и 2 на овој став треба дополнително да се означат и да е наведен следниот текст: "Семето не ги исполнува пропишаните услови за категорија".

(6) Малите пакувања, на надворешната страна треба да имаат етикета од снабдувачот на која се отпечатени или со втиснат жиг се наведени податоците од прилог 4 од овој правилник. Кај просирните пакувања етикетата може да е на внатрешна страна, под услов да е јасно видлива и читлива.

(7) Малите ЕУ пакувања на етикетата од снабдувачот на која се отпечатени или со втиснат жиг се наведени пропишаните податоци, треба да имаат сериски број.

Член 25

Трговија со семе за органско производство

Семето за органско производство на маслодајните и влакнодајните растенија, освен условите од овој правилник треба да ги исполнува и условите од прописите за органско производство на маслодајни и влакнодајни растенија.

Член 26

Евиденција на увезеното семе

За увезените семиња од маслодајни и влакнодајни растенија со маса поголема од 2 кг, врз основа на копија од решението на фитосанитарниот инспектор за дозволен увоз на семето, се води евиденција, која ги содржи најмалу следните податоци:

- вид;
- сорта;
- категорија;
- држава на производство на семето и орган за сертифицирање;
- држава извозничка;
- увозник, и
- количество на семе.

Член 27

Постконтрола

(1) За проверување на соодветноста на семето кое официјално се сертифицира односно кое се става во трговија на територијата на Република Македонија согласно овој правилник, официјално се земаат мостри за постконтрола за одредување на идентитетот и чистотата на сортата, како и за здравствената состојба.

(2) Мостри се земаат од:

- сите партии на семето од категорија на сертифицирано семе од првата генерација, доколку е наменето за производство на семе од втора генерација, од сите партии од предосновно семе и од основното семе,

- одреден дел на партии од категоријата на сертифицирано семе од првата генерација, доколку е наменето за производство на сертифицирано семе од втора генерација и трговско семе.

(3) Мострите се земаат од одреден дел на партиите семе кое е пуштено во трговија

(4) Земање на мостри од семе се врши согласно методите од член 17 став 5 од овој правилник.

(5) Бројот на мострите од категоријата на сертифицирано семе, сертифицирано семе од прва генерација од став 2 алинеа 2 на овој член и сертифицирано семе од втора генерација во постконтролата е од 5% до 20% од сите партии на семето.

(6) Бројот на мострите на семето секоја година се прилагодува според резултатите од постконтролата на семињата од маслодајни и влакнодајни растенија од предходната година, и тоа:

Број на мострите на семето за постконтрола во предходната година, кое не ги исполнува условите од овој правилник	Најмал број на проверки за постконтрола на семето во тековната година
Помалку од 0,5%	5%
0,5% - 3,0%	10%
Повеќе од 3,0 %	20%

(7) По исклучок на став 6 на овој член, постконтролата се врши за сите мостри од категоријата на сертифицирано семе, сертифицирано семе од прва генерација и сертифицирано семе од втора генерација, доколку семето е произведено во Република Македонија.

(8) Со постконтролата се проверуваат својствата на сите мостри на семето од селекционерот кои можат да ја потврдат соодветноста со резултатите од пробите на различност, хомогеност и постојаност на сортата и морфолошкиот опис на сортата. Доколку резултатите во поглед на идентитетот и чистотата на сортата се негативни, семето произведено од селекционерот не се сертифицира.

(9) Постконтролата од став 8 на овој член се спроведува согласно прописот за постконтрола на семе.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 28

Престанување на важење на прописите

Со денот на влегување во сила на овој правилник престануваат да важат одредбите кои се однесуваат на маслодајните и влакнодајните растенија од Правилникот за начинот за вршење на стручна и здравствена контрола над производството на земјоделско семе („Службен весник на СРМ” бр.13/76) и Правилникот за квалитет на семето на земјоделски растенија („Службен лист на СФРЈ” бр.47/87, 60/87, 37/88, 55/88 и 81/89).

Член 29

Влегување во сила на правилникот

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 08-3815/1
12 март 2007 година
Скопје

Министер,
Ацо Спасеноски, с.р.

Прилог 1**УСЛОВИ ЗА СЕМЕНСКИ ПОСЕВИ НА МАСЛОДАЈНИ И ВЛАКНОДАЈНИ РАСТЕНИЈА****1.0. Методи за вршење на стручна контрола за маслодајни и влакнодајни растенија****Сончоглед**

Кај сончогледот се задолжителни најмалку три прегледа.

Првиот преглед се врши кога растението развие 3-5 чифта лисја, заради утврдување на просторната изолација и здравствената сосотојба.

Вториот преглед се врши пред цветањето, за да се отстранат растенијата кои се гранат, стрчат и се со насадени глави.

Третиот преглед се врши во почетокот на техничката зрелост за проверување дали се отстранети растенијата кои се гранат, стрчат, имаат насадени глави како и за утврдување сортната типичност на растенијата и на семето.

Посевот на семе од сончоглед нема да се признае како семенски доколку:

- во посевот има повеќецветни растенија над 3%;
- сортната чистота е над дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.2.;
- просторната изолација е под дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.1.;
- здравствената сосотојба на растенијата е над дозволеното, согласно прилог 2 точка 3

Соја

Кај сојата се задолжителни два прегледа.

Првиот преглед се врши во време на цветањето на растенијата, за да се утврди сортната чистота, заплевеноста и здравствена сосотојба на посевот.

Вториот преглед се врши за време на зреење на растенијата, за да се провери сортната чистота и да се утврди здравствената сосотојба на посевот.

Посевот на семе од соја нема да се признае како семенски ако:

- сортната чистота е над дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.2.;
- просторната изолација е под дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.1.;
- здравствената сосотојба на растенијата е над дозволеното, согласно прилог 2 точка 3

Коноп

Кај конопот задолжителни се најмалку два прегледа.

Првиот преглед се врши пред цветањето на растенијата, заради чистење на посевот од други сорти и нетипични растенија, како и плевели.

Вториот преглед се врши пред бербата, заради утврдување на сортната чистота, изедначеноста, висината и здравствената состојба на посевот.

Посевот на семето од коноп нема да се признае како семенски ако:

- растенијата се пониски од 150 cm
- сортната чистота е над дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.2.;
- просторната изолација е под дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.1.;
- здравствената сосотојба на растенијата е над дозволеното, согласно прилог 2 точка 3

Памук

Кај памукот задолжителни се два прегледа.

Првиот преглед се врши во време на масовното цветање на посевот за да се утврди сортната чистота, заплевеноста и здравствената состојба.

Вториот преглед се врши во фаза на отварање на чушките, кога на секое растение се отворени 1-2 чушки и се утврдува сортната чистота и здравствената сосотојба на посевот.

Кај хибридните сорти памук задолжителни се три прегледа.

Првиот преглед треба да се изврши пред цветањето, вториот на почетокот и третиот на крајот од цветањето.

Пред прегледите задолжителни се две сортни плевења. Првото плевење се врши на 5-6 дена пред цветањето, а второто во почетокот на зреењето на првите чушки. Со овие плевења се отстрануваат сите нетипични растенија за сорта која се прегледува.

Посевот памук нема да се признае како семенски ако:

- сортната чистота е над дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.2.;
- просторната изолација е под дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.1.;
- здравствената сосотојба на растенијата е над дозволеното, согласно прилог 2 точка 3;
- од семенскиот посев семе се зема само од првата и втората берба памук.

Афион

Кај афионот се задолжителни три прегледа.

Првиот преглед се врши во фаза на розета кога има 6-8 чифта листа, заради утврдување присуството на пламеница.

Вториот преглед се врши во фазата на цветање, за отстранување на растенијата од други сорти.

Третиот преглед се врши во време на потполна зрелост на растенијата, за утврдување на сортната чистота и здравствената сосотојба.

Посевот на афион за семе нема да се признае ако:

- сортната чистота е над дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.2.
- просторната изолација е под дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.1.
- здравствената сосотојба на растенијата е над дозволеното, согласно прилог 2 точка 3.

Маслодајна репка и сурепка

Кај маслодајната репка и сурепката задолжителни се два прегледа.

Првиот преглед се врши за време на цветањето, а вториот кога најмалку 60% од растенијата достигнат техничка зрелост.

Кај хибридните сорти на маслодајна репка и маслодајна сурепка задолжителни се три прегледа. Првиот преглед треба да се изврши пред цветањето, вториот на почетокот и третиот на крајот од цветањето.

Семенскиот посев од маслодајна репка и сурепка нема да се признае како семенски доколку:

- сортната чистота е над дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.2.;
- просторната изолација е под дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.1.;
- здравствената сосотојба на растенијата е над дозволеното, согласно прилог 2 точка 3.

Останати видови маслодајни и влакнодајни растенија

Кај останатите едногодишни или повеќегодишни маслодајни и влакнодајни растенија наменети за производство на семе, задолжителни се толку прегледи со кои можат да се утврдат сортната чистота и здравствената сосотојба на посевот.

Семенскиот посев нема да се признае како семенски доколку:

- сортната чистота е над дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.2.;
- просторната изолација е под дозволеното, согласно прилог 1 точка 1.1.;
- здравствената сосотојба на растенијата е над дозволеното, согласно прилог 2 точка 3

Идентитетот и сортната чистота односно чистотата на видот на семенскиот посев кај маслодајните и влакнодајните растенија се утврдува со детален преглед на мострите на контролната единица.

Кај маслодајните и влакнодајните растенија за основна контролна единица се зема површина од 100 m².

Кај маслодајните и влакнодајните растенија за контролна единица се земаат:

- 100 - 200 растенија на рамномерни растојанија без одбирање, во правец на двете дијагонални линии на семенската парцела ако семенскиот посев е на површина од 1 ha,;
- ако семенскиот посев е на површини преку:
  - 1 до 2 ha, 200 - 300 растенија во мострата;
  - 2 до 5 ha, 300 - 500 растенија во мострата;
  - 5 до 10 ha, 500 - 600 растенија во мострата
- На секој нареден хектар се земаат по 50 растенија повеќе, односно бројот на растенија во контролната единица соодветно се зголемува.

1.1. Изолација во метри

Посевот на маслодајни и влакнодајни растенија треба да ги задоволува минималните стандарди што се однесуваат на просторната оддалеченост од соседните извори на полен што може да резултира со непосакувано туѓо опрашување.

Бел, црн, кафеав синап, коноп, маслодавна репка, сурепка, шафраника, ким, памук:

- за основно семе _____ 400 m
- за сертифицирано семе _____ 200 m

Маслодајна репка

- за основно семе од нехидридни сорти _____ 200 m
- за основно семе од хидридни сорти _____ 500 m
- за сертифицирано семе од нехидридни сорти _____ 100 m
- за сертифицирано семе од хидридни сорти _____ 300 m

Еднодомен коноп

- за основно семе _____ 5.000 m
- за сертифицирано семе _____ 1.000 m

Сончоглед

- за основно семе од хидридни сорти _____ 1.500 m
- за основно семе од нехидридни сорти _____ 750 m
- за сертифицирано семе _____ 500 m

Хибриден памук *Gossypium hirsutum* и / или *Gossypium barbadense*

- за основно семе од родителски линии на *Gossypium hirsutum* _____ 600 m
- за основно семе од родителски линии на *Gossypium barbadense* _____ 800 m
- за сертифицирано семе од внатревидови хибриди на *Gossypium hirsutum* _____ 200 m
- за сертифицирано семе од внатревидови хибриди на *Gossypium barbadense* _____ 600 m
- за сертифицирано семе од меѓувидови хибриди на *Goss. hirsutum* и *Goss. barbadense* _____ 600 m

Изолација на семенски посеви не е потребна кај самооплодните растенија.

1.2. Сортна чистота

Растенијата од кафеав, црн и бел синап, коноп, сафлор, ким, памук, како и хибриди на памук, сончоглед и маслодајна репка, треба да ги исполнуваат следните услови:

1.2.1 Кафеав, црн, бел синап, коноп, сафлор, ким и памук:

Бројот на растенијата кои очигледно не се карактеристични за видот не треба да надминува:

- 3 растенија на 100 m² за производство на основно семе
- 10 растенија на 100 m² за производство на сертифицирано семе

1.2.2. Хибриди на сончоглед

Бројот на растенијата кои очигледно не се карактеристични за видот не треба да надминува:

- за основно семе - самооплодни линии _____ 0,2%
  - за основно семе - дволиниски хибрид - машки родител - прашаи полен _____ 0,2%
  - женски родител _____ 0,5%
  - за сертифицирано семе
  - растенија со машка компонента, растенија со прашаи на полен _____ до 2%
  - или женски растенија кои можат да се опрашат _____ 0,5%
  - растенија со женска компонента _____ 1,0%
- Други услови што треба да се исполнат при производство на хибриди сончоглед:

а) да има доволно полен од растенијата од машката компонента додека растенијата од женската компонента се во цвет;

б) кај растенијата од женската компонента кои имаат толчници, процентот на растенијата од таа компонента кои прашат полен, да не надминува 0,5%;

в) за производство на основно семе, вкупниот процент на растенија од женската компонента кои не се карактеристични за таа компонента, да не надминува 0,5%;

г) други услови карактеристични за соодветниот хибрид.

1.2.3. Хибриди на маслодајна репка

Во однос на сортната чистота семето од хибридите на маслодајната репка произведено со употреба на машка стерилност, треба да ги исполнува следните услови:

а) семето да има доволен идентитет и чистота што се однесува до сортните карактеристики на компонентите, вклучувајќи ја и машката стерилност односно фертилност.

б) сортната чистота на семето треба минимум да изнесува за:

- основно семе, женска родителска компонента 99,0%
- основно семе, машка родителска компонента 99,9%
- сертифицирано семе _____ 90,0%

в) семето понатаму се сертифицира само доколку тоа е потврдено со постконтролата спроведена истовремено со производство на сертифицирано семе, каде основното семе ги задоволува пропишаните услови во врска со идентитетот и чистотата на сортата. Мострите од основното семе треба да бидат ставени на испитување со постконтролата, согласно пропишаните методи на испитување. Сортната чистота на основното семе од хибридите може да се испитува и со соодветни биохемиски методи (електрофореза).

г) пропишаните услови за минималната сортна чистота на сертифицирано семе наведени во точка (б) се проверуваат со постконтрола во пропишан сооднос на официјално земени моистри.

1.2.4. Хибриди на памук

Во однос на сортната чистота на семето од хибридите на памук кај основното семе од родителските парови од *Gossypium hirsutum* и *Gossypium barbadense* сортната чистота кај женските и машките родителски парови (линии) треба да изнесува најмногу 99,8%, но не смее повеќе од 5% од женските цветови во тој момент да бидат оплодени со поленов прав од несакано туѓо опрашување. Степенот на машката стерилност кај женската родителска линија (кај семето) се оценува така што кај цветовите се оценува присутноста на стерил полен, кој не смее да биде под 99,9%.

Во однос на сортната чистота на семето од хибридите сорти памук кај сертифицираното семе од родителските парови од *Gossypium hirsutum* и *Gossypium barbadense* сортната чистота кај женските и машките родителски парови (линии) треба да изнесува најмногу 99,5%, но не смее повеќе од 5% од женските цветови во тој момент да бидат оплодени со поленов прав од несакано туѓо опрашување. Степенот на машката стерилност кај женската родителска линија (кај семето) се оценува така што кај цветовите се оценува присутноста на стерил полен, кој не смее да биде под 99,7%.

Прилог 2

УСЛОВИ ЗА КВАЛИТЕТ НА СЕМЕТО

1. **Услови за идентитетот и чистотата на сортата**
Семето кај маслодајните и влакнодајните растенија треба да има доволен идентитет и чистота на видот односно сортата, а семе од самооплодните (инбред) линии да има доволно идентитет и чистота во однос на нивните карактеристики. Трговското семе треба да има задоволителен идентитет и чистота на видот односно сортата (за оваа категорија семе нема пропис).
2. **Услови за квалитетните својства на семето**
Семето треба да ги исполнува следните услови во поглед на: сортна чистота, аналитичка чистота, ртливост, влага и присутност на семиња од други видови или плевелни семиња.

Табела 1.0. Квалитетни својства на семето и дозволено присуство на семиња од други видови кај маслодајните и влакнодајните растенија

Вид	Категорија	Минимална количина на влага во семето ¹ во %	Минимална чистота ² на видот и сортата ² во %	Минимална ртливост на семето во %	Максимална аналитичка чистота на семето во %	Максимална содржина на семиња од други видови во %	Максимален број на семиња од други видови, во мостра од колона 4, прилог 3						Други услови за здравствената состојба на семето и Orobanchе ssp.
							Вкупен број на други видови ³	Avena fatua, sterilis, ludoviciana ⁴ Cuscuta ssp. ⁵	Raphanus raphanistrum	Rumex ssp. Oxalis acetoselles	Alopecurus myosuroides	Lolium remotum	
1		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Кикирики Arachis hypogaeae L.	2												
	O	11	99.7	85	99	H	5	0	H	H	H	H	
	C ₁	11	99.5	85	99	H	5	0	H	H	H	H	
Кафеав синап Brassica juncea L.	C ₂	11	99.5	85	99	H	5	0	H	H	H	H	
	O	10	П	85	98	0.3	H	0	10	2	H	H	
	C	10	П	85	98	0.3	H	0	10	5	H	H	

Маслодајна репка – Brassica napus L. ssp. oleifera													
За масло	O	9	99.9 ¹¹	85	98	0.3	H	0 ⁶	10	2	H	H	12
	C	9	99.9 ¹¹	85	98	0.3	H	0 ⁶	10	5	H	H	
За фураж	O	9	99.9 ¹¹	85	98	0.3	H	0 ⁶	10	2	H	H	12
	C	9	99.9 ¹¹	85	98	0.3	H	0 ⁶	10	5	H	H	
Црн синап Brssica nigra L.	O	10	П	85	99	0.3	H	0 ⁶	10	2	H	H	
	C	10	П	85	99	0.3	H	0 ⁶	10	5	H	H	
	T	10	П	85	99	0.3	H	0 ⁶	10	5	H	H	
Сурепка – Brssica rapa L. ssp. oleifera													
За семе	O	9	99.9	85	98	0.3	H	0 ⁸	10	2	H	H	12
	C	9	99.7	85	98	0.3	H	0 ⁸	10	5	H	H	
За фураж	O	9	99.9	85	98	0.3	H	0 ⁸	10	2	H	H	12
	C	9	99.7	85	98	0.3	H	0 ⁸	10	5	H	H	
Коноп Cannabis sativa L.	O	10	П	75	98	H	30 ⁷	0	H	H	H	H	8, 12
	C ₁	10	П	75	98	H	30 ⁷	0	H	H	H	H	
	C ₂	10	П	75	98	H	30 ⁷	0	H	H	H	H	

Сафлор Carthamus tinctorius L	O	10	П	75	98	H	H	0 ⁶	H	2	H	H
	C	10	П	75	98	H	H	0 ⁶	5	H	H	H
Ким Carum carvi L.	O	13	П	70	97	H	H	0 ⁶	25 ⁷	10	3	H
	C	13	П	70	97	H	H	0 ⁶	25 ⁷	10	3	H
Соја Glicine max. (L.) Merrill	O	14	99.5	80	98	H	H	0	5	H	H	12
	C ₁	14	99.0	80	98	H	H	0	5	H	H	
	C ₂	14	99.0	80	98	H	H	0	5	H	H	
Памук Gossypium, ssp. L	O	12	П	80	98	H	H	0	15	H	H	12
	C ₁	12	П	80	98	H	H	0	15	H	H	
	C ₂	12	П	80	98	H	H	0	15	H	H	
Сончоглед Helianthus annuus L	O	10	99.7 ⁹	85	98	H	H	0	5	10	3	12
	C	10	99.7 ⁹	85	98	H	H	0	5	10	3	
Лен Linum usitatissimum L.	O	13	99.7	92 ¹⁰	99	H	H	0 ⁶	15	H	4	12
	C ₁	13	98.0	92 ¹⁰	99	H	H	0 ⁶	15	H	4	
	C ₂	13	97.5	92 ¹⁰	99	H	H	0 ⁶	15	H	4	

Афион Papaver somniferum L.	O	10	99.0	80	98	H	25 ⁷	O ⁶	H	H	H	H
	C	10	98.0	80	98	H	25 ⁷	O ⁶	H	H	H	H
Бел синип Sinapis alba L.	O	10	99.7	85	98	0.3	H	O ⁶	10	2	H	12
	C	10	99.0	85	98	0.3	H	O ⁶	10	5	H	H
Сусам Sesamum indicum L.	O	10	99.5	75	97	0.3	H	H	H	H	H	
	C ₁	10	98.0	75	97	0.3	H	H	H	H	H	
	C ₂	10	97.5	75	97	0.3	H	H	H	H	H	

ОБЈАСНУВАЊЕ НА ФУСНОТИТЕ ВО ПРИЛОГ 2, ТАБЕЛА 1.0.:

¹содржината на влага се одредува во мострите на семе земени по случаен избор и доколку постои сомнеж дека најголемата содржина на влага е пречекорена. Условите предвидени во табелата се однесуваат и на гранулирано (обложено) семе;

²сортната чистота се проверува при прегледи на семенски посеви на поле, во согласност со условите од прилог 1;

³максималната дозволена количина на семеина од дури видови наведени во колона 8, вклучува и семињата од колона 9 -13;

⁴голите семиња не треба да се сметаат за плевели, туку за нечистотија;

⁵детерминација не треба да се спроведува доколку постои сомневање дека другите услови не се исполнети од колона 9;

⁶присуството на едно семе на Cuscuta sp. во мостра од пропишаната маса ќе се смета дека нема примеси кога во втората мостра со двојно поголема маса од пропишаната нема ниту едно семе на Cuscuta sp.;

⁷детерминација на семиња од други растителни видови не треба да се спроведува, доколку постои сомневање дека другите услови не се исполнети од колона 5;

⁸во семето несмее да има Orobanche ssp. Присуството на едно семе од Orobanche sp во мостра од 100 gr, не треба да се смета дека има примеси, ако во втората мостра од 200 gr не содржи ниту едно семе на Orobanche sp.;

⁹не се применува кај хибридите сорти;

¹⁰кај лепеното семе минимум дозволена ртливост може да биде 85% од чистото семе;

¹¹кај хибридите на маслодајна репка, сортната чистота кај сертифицираното семе може да биде 90%;

¹²условите за здравствената состојба, наведени се во точка 3, на овој прилог

Категории на семе:

O - основно семе;

C - сертифицирано семе;

C₁ - сертифицирано семе од прва генерација;

C₂ - сертифицирано семе од втора генерација;

T - трговско семе;

H - нема пропишани услови или ограничувања;

P - сортната чистота треба да биде иста како и сортната чистота на видот (културата)

Табела 1.1. Услови во поглед на здравствената состојба на маслодајните и влакнодајните растенија

Вид	Штетни организми			
	Максимален процент на семина заразени од штетни организми			Sclerotinia sclerotiorum Максимален број на склероции или делови од склероции во мостра со маса наведена во колона 4 од прилог 3
	Botrytis spp.	Ascochyta blight (Phoma linicola) Colletotrichum lini, Fusarium spp.	Platyedria gossypiella	
1	2	3	4	5
Brassica napus L. ssp. oleifera	H	H	H	10 ²
Brassica rapa L. ssp. oleifera	N	H	H	5 ²
Cannabis sativa L.	5	H	H	H
Gossypium ssp. L	N	H	1	H
Helianthus annuus L.	5	H	H	10 ³
Linum usitatissimum L.	5	5 ¹	H	H
Sinapis alba L	N	H	H	5 ²

ОБЈАСНУВАЊЕ НА ФУСНОТИТЕ ВО ПРИЛОГ 2, ТАБЕЛА 1.1.

¹Кај лент максималниот процент на заразени семина со Ascochyta blight (syn. Phoma linicola), не треба да надминува 1%;

²Испитување на склероции од Sclerotinia sclerotiorum не треба да се спроведува доколку не постои сомневање дека условите наведени во колона 5 се исполнети;

H - Нема пропишани услови или гранична вредност.

Кај семе за органско производство на маслодајни и влакнодајни растенија, пропишаната вредност истовремено е и гранична вредност. Не е дозволено трговијата со семе за органско производство да ја надминува граничната вредност, затоа што семето мора да се третира со фитофармациско средство.

3. Посебни здравствени услови за семе од соја

а - Присуството на Pseudomonas syringae ssp. glaucinae се одредува така што од партија семе се земаат 5.000 семени. Таа мостра потоа се поделува на 5 подмостри и секоја мостра поединечно се испитува за да се види дали има присуство на споменатиот штетен организам. Неговото присуство не треба да надминува 4. Онаму каде што се приметени колонии од болеста, таа понатаму се испитува со биохемиски тестови на изолирани колонии за секоја подмостра поодделно за да се потврдат горенаведените стандарди или услови.

б - Максимален број на заразени семина од соја со Diaporthe phaseolorum, не треба да надминува 15%.

в - Во работната мостра процентот на инертната материја не треба да надминува над 0.3%.

г - Во семенски посеви од соја присуството на Rhizoglyphus gregata и Rhizoglyphus megasperma ssp. glaucinae треба да биде сведена на најниско можно ниво.

Прилог 3

ПАРТИИ НА СЕМЕ

Табела 1.2. Најголема маса на партија семе, најмала маса на просечна мостра на семе за анализа на квалитет и најмала маса на мостра за одредувања на бројот на примеси

Вид	Најголема маса на мостра од партија семе	Најмала маса на мостра од партија семе	Маса на мостра за одредување на бројот на примеси од колона 7 - 13 од табела 1.0. од прилог 2
	(kg)	(g)	(g)
1	2	3	4
<i>Arachis hypogaeae</i> L.	25.000	1.000	1.000
<i>Brassica juncea</i> L. Czzern	10.000	100	40
<i>Brassica napus</i> L. ssp <i>oleifera</i> (DC)	10.000	200	100
<i>Brassica nigra</i> (L) W.D.J. Koch.	10.000	100	40
<i>Brassica rapa</i> L. ssp <i>oleifera</i> (DC)	10.000	200	70
<i>Cannabis sativa</i> L.	10.000	800	600
<i>Carthamus tinctorius</i> L.	25.000	1.000	900
<i>Carum carvi</i> L.	10.000	300	200
<i>Glycine max</i> (L.) Merrill	25.000	1.500	1.000
<i>Gossypium</i> spp. L.	25.000	1.500	1.000
<i>Helianthus annuus</i> L.	25.000	1.500	1.000
<i>Lunum usitatissimum</i> L.	10.000	300	150
<i>Papaver somniferum</i> L.	10.000	50	10
<i>Sinapis alba</i> L.	10.000	450	200
<i>Sasamum indicum</i> L.	10.000	100	70

Најголема маса на партија семе не смее да надмине повеќе од 5%.

Прилог 4

ЕТИКЕТИ И СЕРТИФИКАТИ ЗА ОФИЦИЈАЛНО СЕРТИФИЦИРАЊЕ НА СЕМЕТО**1. Етикетите за предосновно семе ги содржат следниве податоци:**

- Органот за сертифицирање: држава;
- Вид: латинско име;
- Сорта: име на сортата како што е заведено во националната сортна листа;
- Категорија: Предосновно семе со наведување на бројот на генерацијата до категоријата на сертифицирано семе, односно категорија на сертифицирано семе од првата генерација;
- Држава на производство;
- Број на партија;
- Земени мостри: - / - (месец и година);
- Маса на пакувањето или број на семиња;
- Хемиски третирано: име на средството за заштита на растенијата, и
- Правила и стандарди на ЕУ

2. Етикетите за основно семе и сертифицирано семе ги содржат следните податоци:

- Органот за сертифицирање: држава;
- Вид: латинско име;
- Сорта: име на сортата како што е заведено во националната сортна листа;
- Категорија: Основно и сертифицирано семе;
- Држава на производство;
- Број на партија;
- Земени мостри: - / - (месец и година);
- Маса на пакувањето или број на семиња;
- Хемиски третирано: име на средството за заштита на растенијата, и
- Правила и стандарди на ЕУ

Кај хибридите или инбред линиите да се додаде:

- за основно семе: име на компонентата;
- за сертифицирано семе: име на хибридите

Онаму каде семето е повторно испитувано на знаката П, со значење за повторно земена мостра, треба да биде додадена на бројот на партијата семе. Податокот за повторното испитување на квалитетот на семето се наведува на службена етикета, што се додава кон претходно издадената службената етикета.

Онаму каде е назначена масата и се употребени пестициди во гранули, грутчести супстанции или други течни додатоци, треба да биде назначена природата на додатоците и приближниот однос помеѓу масата на чистото семе и вкупната маса.

3. Етикетата за трговско семе ги содржи следните податоци:

- Органот за сертифицирање: држава;
- Вид: латинско име;
- Категорија: трговско семе;
- Регион на производство;
- Број на партија;
- Земени мостри: - / - (месец и година);
- Маса на пакувањето или број на семиња, и
- Хемиски третирано: име на средството за заштита на растенијата

4. Етикети за мали пакувања:

- Мало ЕУ пакување;
- Орган за сертификање: држава;
- Име и адреса на снабдувачот или неговиот идентификационен број;
- Цериски број на етикета;
- Вид: латинско име;
- Сорта: име на сортата онака како што е заведена во националната сортна листа;
- Категорија: Прописани показатели за соодветна категорија;
- Број на партија;
- Земени мостри: - / - (месец и година);
- Маса на пакувањето или број на семиња;
- Хемиски третирање: име на средството за заштита на растенијата, и
- Тргувањето е дозволено само на подрачјето на Република Македонија

5. Етикети и документи кои треба да се обезбедат во случај кога семето не е сертифицирано, а потекнува од друга земја:

- Орган за сертификање: држава;
- Вид: латинско име;
- Сорта: име на сортата онака како што е заведена во националната сортна листа;
- Категорија: Прописани показатели за соодветна категорија;
- Број на партија;
- земени мостри: - / - (месец и година);
- Маса на пакувањето или број на семиња, и
- Семето не е конечно сертифицирано

Кај хибридите или инбред линиите да се додаде:

- за основно семе: име на компонентата
- за сертифицирано семе: име на хибрирот

Онаму каде семето е повторно испитувано, наставката П, со значење за повторно земена мостра, треба да биде додадена бројот на партијата семе. Податокот за повторното испитување на квалитетот на семето, се наведува на службена етикета што се додава кон претходно издадената службената етикета.

6. Сертификат за не конечно сертифицирано семе ги содржи најмалку следните податоци:

- Орган за сертификање: држава;
- Вид: латинско име;
- Сорта: име на сортата;
- Категорија;
- Број на парцела;
- Површина на семенскиот посев: на кој се однесува сертификатот;
- Количество на ожеано семе;
- Број на партија семе, и
- Број на генерации: кои го наследиле основното семе, кога се работи за сертифицирано семе

Изјава, дека семенскиот посев од кој потекнува наведениот семе ги исполнува сите пропишани услови за службено сертифицирање на семенскиот посев и кога тоа е можно, се наведуваат резултатите од предходните анализи на семето.

**Прилог 5
Образец 1****ДО**

**Министерството за земјоделство,
шумарство и водостопанство
- Управа за семе и саден материјал
- Овластено правно лице**

**ПРИЈАВА бр. _____
За вршење стручна контрола на семенски посеви од маслодајни и
влакнодајни растенија**

1. Снабдувач: _____
име _____ фирма _____
2. Адреса: _____
3. Матичен број (ЕМБ) _____ Регистарски број _____
Тел. _____ Факс _____ E-mail _____
4. Место на производството: _____
5. Вид _____ Сорта/хибрид _____ Категорија _____
6. Површина _____ (ха) Парцела број _____ Катастарска парцела _____ м.в. _____
7. Предкултура на посевот _____
8. Потекло на употребеното семе (Сертификат број) _____
9. Дата на сеидба _____
10. Количество на посеано семе _____

Дата: _____

Место: _____

Пријавил:

_____
(Име и презиме)

м. п.

**Прилог 6
Образец 2****ЗАПИСНИК Бр. _____
За извршен стручен преглед на семенски посев од маслодајни и
влакнодавни растенија****I Податоци за снабдувачот**

1. Снабдувач _____
2. Адреса _____ Регистарски број _____
3. Место на производство _____

II Податоци за потекло на семето

1. Вид _____
2. Сорта/хибрид _____
3. Категорија на семе _____
4. Потекло на употребеното семе (Број на сертификат) _____

III Податоци за семенскиот посев

1. Површина _____ (ha)
2. Предкултура _____
3. Парцела бр. _____
4. Дата на сеидба _____
5. Фаза на растенијата при прегледот _____
6. Изедначеност и полегнување на посевот _____ (%)
7. Просторна изолација _____ (m)
8. Чистота на сортата _____ (%)
9. Назив на примеси од други видови _____ (%)
10. Заплевеност (бр. плевели) _____ (m²)
11. Здравствена состојба _____
12. Очекуван принос _____ (kg/ha)
13. Вкупна недоработена количина на семе _____ (kg)
14. Препорака за снабдувачот _____
15. Место и дата на прегледот _____

За Снабдувачот

_____
(име и презиме)

Овластено стручно лице

_____
(име и презиме)

**Прилог 7
Образец 3****Орган кој го издава сертификатот****Број** _____**Датум** _____**Место** _____**СЕРТИФИКАТ Бр. _____****За извршена стручна контрола на произведениот семенски материјал од
маслодајни и влакнодајни растенија**

1. Снабдувач _____
2. Место - адреса _____
3. Регистерски број во регистерот за снабдувачи _____
4. Вид _____
5. Сорта/хибрид _____
6. Категорија _____
7. Година на производство _____
8. Број и дата на сертификатот на употребеното семе и име на органот кој
го издал _____
9. Број на парцелата _____
10. Површина на семенски посевот _____ (ha)
11. Очекуван принос на недоработено семе _____ (kg/ha)
12. Вкупно количество на недоработено семе _____ (kg)

Врз основа на чл. 17 и 59 од Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија (Сл. Весник на РМ бр. 39/2006) и записникот број _____ од _____ 200__ година за извршена стручна контрола на произведениот семенски материјал се потврдува дека производството на наведениот семенски материјал е извршено под контрола на стручно и овластено лице од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Овластено стручно лице

_____
Име и презиме

М.П.

**Прилог 8
Образец 4****П Р И Ј А В А Б Р. ____****за земање мостри и за испитување на квалитетот
на семе од маслодајни и влакнодајни растенија**

1. Снабдувач: лично име и адреса и единствен регистарски број

2. Органот на кој се поднесува пријавата _____

3. Вид _____

4. Сорта _____

5. Категорија _____

6. Година на производство и потекло на семето (за семе од увоз) _____

7. Податоци на партија семе што се пријавува:

Број на партија	Големина на партијата kg	Број на пакувања	Маса на едно пакување kg	Забелешки и други податоци од значење за земањето мостри и испитувањето на семето
1	2	3	4	5

8. Посебни - додатни барања за некои испитувања или за избор на метода за испитување

9. Место, поблиска локација, вид на амбалажата и начинот на складирање на партијата семе што се пријавува

Датум на поднесување на пријавата (м.п.)

Пријавил,

(име и презиме)

Прилог 9
Образец 5**Орган кој го издава сертификатот****Број** _____**Датум** _____**Место** _____**СЕРТИФИКАТ Бр.** _____**За конечно сертифицирано семе**

1. Снабдувач _____
2. Вид _____
3. Сорта/хибрид _____
4. Категорија _____
5. Број на сертификатот за извршена стручна контрола и категорија на семето _____
6. Број и дата на сертификатот за испитани квалитетни својства на семето и број на партија семе _____
7. Број на парцела и површина на семенски посев _____ (ha)
8. Количина на доработено семе _____ (kg)
9. Нето маса на едно пакување _____ (kg)
10. Број на пакувања во партија семе _____
11. Вид на пакување _____
12. Држава на производство _____
13. Година на производство _____
14. Забелешка _____

Дата на издавање

_____

Одговорно стручно лице

м.п.

_____
(име и презиме)

482.

Врз основа на член 69 алинеа 4 од Законот за здравје на растенијата („Службен весник на Република Македонија“ бр.29/05), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

**НАРЕДБА
ЗА СИСТЕМАТСКИ КОНТРОЛИ И МЕРКИ ЗА
СПРЕЧУВАЊЕ НА ШИРЕЊЕТО И ЗА СУЗБИВАЊЕ
НА БАКТЕРИСКОТО ВЕНЕЊЕ И КАФЕАВОТО
ГНИЕЊЕ НА КОМПИРОТ ПРЕДИЗВИКАНО
ОД БАКТЕРИЈАТА *RALSTONIA SOLANACEARUM*
(SMITH) YABUUCHI ET AL.**

Член 1

Со оваа наредба се определуваат систематските контроли и мерки кои се спроведуваат со цел да се утврди присуство, да се спречи појава и ширење, да се одреди локацијата и степенот на ширење, како и да се контролира, со цел ерадикација на бактериското венење и кафеавото гниење кај компирот предизвикано од бактеријата *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi et al. порано позната како *Pseudomonas solanacearum* (Smith) Smith (во натамошниот текст: патоген организам).

Член 2

Поимите употребени во оваа наредба го имаат следното значење:

- Имот (посед) е земјиште, згради (објекти) и транспортни средства кои ги користи ист производител.
- Производствен капацитет се заштитени простори наменети за производство (на пример, стакленици, пластеници, комори, топли леи).
- Место на производство е површина, група од парцели или производствен капацитет, кои претставуваат одделна производствена или земјоделска единица.
- Година на одгледување е период од 12 месеци од времето кога климатските фактори во некоја област овозможуваат почеток на производството.
- Сезона на одгледување е периодот од расадување на расадот или садење на клубените на компирот до бербата.

Член 3

Систематските контроли и мерките се спроведуваат за следните растенија домаќини на патогениот организам:

- растенијата компир *Solanum tuberosum* L., вклучувајќи и клубени компир, освен семе компир во ботаничка смисла и
- растенија домати *Lycopersicon lycopersicum* L. Karsten ex. Farw., освен плодовите и семето, (во натамошниот текст: „растенија главни домаќини,,).

Фитосанитарната Управа (во понатамошниот текст: Управата) врши проценка на ризикот од патогениот организам со цел утврдување на други евентуални извори на контаминација кои би можеле да го загрозат производството на растенијата главни домаќини.

Доколку се констатира ризик од ширење на патогениот организам, за неговото присуство ќе се врши идентификација и кај други растенија домаќини во областа на производството на растенијата главни домаќини, вклучувајќи ги и дивите видови на *Solanaceae* (во натамошниот текст: други растенија домаќини). Присуството на патогениот организам ќе се идентификува и во површинските води кои се користат за наводнување на растенијата главни домаќини, а исто така и во течниот отпад од индустриската преработка или пакување на растенијата главни домаќини.

Присуството на патогениот организам може да биде идентификувано и во супстратот за одгледување на растенијата во почвата или во отпадот од објектите за индустриска преработка или пакување на растенијата главни домаќини.

Методот на контрола, бројот на примероците, нивниот извор и времето на земањето, се одредуваат со методи препорачани од Европската организација за заштита на растенија (EPPO) и Европската Унија, во годишната програма на Управата заснована на научни откритија, статистички принципи и биологијата на организмот.

Член 4

Во случаи на сомневање за појава на патогениот организам, фитосанитарниот инспектор ќе ги преземе следниве мерки:

- врши визуелна инспекција во посеви од компир во сезоната на одгледување во соодветни временски интервали;
- зема примероци од семенскиот компир или од компир кој не се користи за семе (во натамошниот текст: меркантилен компир) за визуелна инспекција, во текот на сезоната на одгледување или од складиштата;
- врши визуелна инспекција со сечење на клубените на парчиња;
- примероците од семенскиот компир и меркантилниот компир ќе бидат пратени за лабораториско испитување во Државната фитосанитарна лабораторија односно овластена лабораторија: (во понатамошниот текст „лабораторија“);
- врши визуелна инспекција на растенија домат во расадничкото производство, во соодветни временски интервали;
- врши визуелна инспекција на посеви домат, во соодветни временски интервали во сезоната на одгледување;
- врши инспекција и по потреба зема мостри од други растенија домаќини, површински води, вклучувајќи и течен отпад и друг материјал од индустриската преработка и истите ќе ги испраќа во лабораторија, за испитување.

Процедурите на тестирање мора да одговараат на процедурите пропишани од Европската Унија (во натамошниот текст: официјална процедура).

Бројот на инспекции и бројот на примероци за лабораториско испитување, треба да бидат во согласност со процедурата предвидена со годишната програма за работа на Управа.

Член 5

Во Управа се води годишна евиденција за методите и резултатите од инспекциите од членот 4 од оваа наредба, која ги содржи следните податоци за :

1. Компир:
  - проценка на вкупната засадена површина (семенски компир и меркантилен компир) во хектари;
  - класификација по категории (семенски компир и меркантилен компир), а кога е можно и класификација по локални површини;
  - бројот и периодот на земање на примероците за тестирање;
  - бројот на визуелни инспекции во сезоната на одгледување;
  - бројот на визуелни инспекции на клубени и големина на примероците.
2. Домат во сезоната на вегетацијата:
  - проценка на вкупниот број на растенија наменети за расадување;

- проценка на вкупниот број на други растенија;
- бројот на визуелни инспекции.

3. Други растенија:

- вид на растение;
  - бројот на примероци и период на земање на примероците;
  - површина или површинска вода од каде се земени примероците;
  - процедура на тестирање.
4. Површински и течен отпад создаден при индустриска преработка или пакување на растенијата главни домаќини:
- бројот на примероци и период на земање на примероците;
  - локација на земање на примероците, вода или локација на земените примероци од растенија за преработка;
  - процедура на тестирање.

Член 6

Сомневањето за појава на патогениот организам ќе биде потврдено, ако:

- фитосанитарниот инспектор или лабораторијата открие симптоми на болеста предизвикана од патогениот организам, по спроведена визуелна инспекција и доколку методите на рапиден скрининг или методите на тестирање кои се дел од официјалната процедура дадат позитивни резултати;

- резултатите за латентна зараза се позитивни при испитување со методот на рапиден скрининг или со методите на тестирање кои се дел од официјалната процедура.

Во случај на сомневање за појава на патогениот организам, фитосанитарниот инспектор, се до добивање на конечни лабораториски резултати, ќе го нареди следното:

- забрана на транспорт на растенијата и клубените во вкупната количина на растителни продукти или од сите серии или пратки од кои биле земени примероците, освен кога истите се под негова супервизија или во случаи на увоз, под супервизија на царинските служби, и под услов да може да се гарантира дека не постои ризик од ширење на патогениот организам;

- мерки пропишани од министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство согласно Законот за здравје на растенијата заради пронаоѓање на потеклото на сомнителната појава;

- соодветни дополнителни безбедносни мерки базирани на проценка на ризикот кој би можел да го претставува патогениот организам, пропишани од страна на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство согласно Законот за здравје на растенијата за да се спречи ширење на патогениот организам.

Мерките од став 2 на овој член ќе се спроведуваат особено во производството на растенијата главни домаќини и во транспортот на партии семенски компир произведен во местото на производство од каде се земени примероците од алинеја 1 став 2 од овој член.

Во случај на сомневање за присуство на патогениот организам, лабораториските испитувања на растенијата главни домаќини мора да бидат спроведени согласно официјалната процедура.

Член 7

Во случај на сомневање за присуство на патогениот организам, овластената лабораторија, се до завршување на лабораториските тестови, мора да ги чува:

- сите преостанати делови од земените примероци;

- сите остатоци од екстрактот и материјалот подготвен за рапиден скрининг метод, на пример, имунофлуоресцентните слајдови и други докази од лабораториското тестирање;

- целокупната пропратна документација.

Член 8

Доколку лабораториските испитувања го потврдат присуството на патогениот организам во примероците, Управата врз основа на научните наоди и биологијата на патогениот организам, ќе го утврди:

- степенот на идентификуваната зараза и оригиналниот извор на контаминација;
- степенот на веројатната контаминација;
- веројатноста на понатамошното ширење на патогениот организам.

Член 9

За растенијата главни домаќини, фитосанитарниот инспектор го утврдува степенот на контаминацијата и оригиналниот извор на контаминацијата со натамошно лабораториско испитување. За компир, мора да бидат тестирани сите партии од семенскиот компир.

При утврдување на степенот на постојната контаминација и оригиналниот извор на контаминација, треба да бидат земени во предвид следните фактори:

- клубените или растенијата во местото на производство кое се проценува како контаминирано;

- местата на производство на растенијата од компир, семенски компир и меркантилен компир или имотите кои на некој начин се поврзани со одгледување на клубени или растенија кои се проценети како инфицирани, вклучувајќи ги и оние кои користат иста механизација или опрема, возила или нивни делови, простории за складирање или нивни делови, и други капацитети или предмети директно или преку здружен извршител на работите;

- местата на производство каде се произведува или бил произведен компирот по пат на вегетативно размножување за кои е утврдена контаминација со патогениот организам;

- местата на производство каде се или биле произведени домати кои потекнуваат од истиот извор како и домати за кои е утврдена контаминација со патогениот организам;

- местата на производство каде се произведени или биле произведени компир или домати кои се под контрола на фитосанитарниот инспектор поради сомневање за присуство на патогениот организам;

- местата на производство на компир произведен по пат на вегетативно размножување, поврзани со компирот произведен во местата на производство кои се утврдени како контаминирани со патогениот организам;

- местата на производство каде биле произведени компир или домати, кои се во близина на контаминирани места на производство, вклучувајќи ги и оние кои користат иста механизација или опрема, транспортни средства, складишта и други објекти или капацитети директно или преку заеднички извршител на работите;

- местата на производство кои користат површинска вода за наводнување од извори или друга површинска вода за кои е констатирано или постои сомневање за контаминираност со патогениот организам;

- местата на производство кои биле поплавени со површинска вода за која е констатирано или постои сомневање за контаминираност со патогениот организам и

- површинска вода користена за наводнување или која поплавила полиња или места на производство, а за која е констатирано или постои сомневање за контаминараност со патогениот организам.

Фитосанитарниот инспектор треба да утврди контаминација на:

- растенија главни домаќини од местото на производство од каде е земена пробата;
- партијата или пратката од која е земена пробата;
- механизацијата или опремата, транспортните возила или нивните делови, просториите за складирање и нивните делови, и сите други капацитети или предмети, вклучувајќи ја и амбалажата, кои можеле да имаат контакт со растенијата главни домаќини од кои е земена пробата и
- местото на производство, полето или производствените капацитети од кои е земена пробата во текот на сезоната на одгледување.

Член 10

Растенијата главни домаќини кои се проценети како контаминирани не може да бидат посадени и под надзор на фитосанитарниот инспектор, мора да бидат:

- уништени (спалени); или
- употребени како добиточна храна, после извршен третман со топлина (загревање), доколку не постои ризик од преживување, во механизација, или употребени во процес на индустриска преработка со директна и итна испорака до местото на производство, кое мора да поседува соодветна опрема за исфрлање на отпад, под услов да не постои ризик од ширење на патогениот организам и истите да се во согласност со условите од член 11 од оваа наредба; или
- исфрлени на друг начин, со помош на мерки со кои се гарантира дека не постои ризик од ширење на организмот.

Член 11

Исфрлањето на отпадот од индустриската преработка од член 10, алинеја 2 и 3 од оваа наредба мора да биде спроведено во согласност со следните услови:

1. Отпадот добиен со преработка на компир или домати (вклучувајќи и одделени клубени, лушпи и плодови од домати) и секаков друг вид отпад од компир или домати мора да биде исфрлен на следниот начин:

- длабоко закопан во локацијата за исфрлање отпад каде не постои ризик од пропуштање во земјоделското земјиште или од стапување во контакт со извори на вода кои би можеле да се користат за наводнување на земјоделското земјиште. Отпадот мора да биде транспортиран директно до локацијата за исфрлање отпад во затворена кутија (контејнер), со што ќе се осигура ризикот од испаѓање (губење) на отпадот; или

- уништен (спален).

2. Течниот отпад од преработката кој содржи цврсти честички мора да биде филтриран или третиран со процес на седиментација за одделување на цврстите честички пред отстранувањето. Потоа, цврстите честички треба да бидат исфрлени со еден од методите опишани од точка 1 од овој став. Течните делови од отпадот мора да бидат:

- загревани на температура до 70°C најмалку 30 минути пред исфрлањето;
- или исфрлени со помош на некој друг метод кој гарантира дека не постои ризик од стапување во контакт на отпадот со земјоделското земјиште или со извори на вода која би можела да се користи за наводнување.

Член 12

За растенијата главни домаќини, фитосанитарниот инспектор ќе го утврди степенот на веројатна контаминација со контрола пред или по прибирањето на културата, контрола во текот на процедурите на преработка, наводнување, или заради семепроизводството, во врска со постојната контаминација. При тоа, тој ќе ги земе предвид следните фактори:

- растенијата главни домаќини во местото на производство кое се проценува како контаминирано;
- местата на производство кои на некој начин се поврзани со растенијата главни домаќини кои се проценети како контаминирани, вклучувајќи ги и оние кои користат иста механизација или опрема, транспортни возила, простории за складирање или други капацитети или предмети, директно или преку заеднички извршител на работите;

- растенијата главни домаќини произведени во местото на производство од алинеја 2 од овој став, кои биле присутни на вакво место на производство во времето кога на местата на производство наведени во алинеја 1 од овој став, биле присутни растенијата главни домаќини кои се проценети како контаминирани;

- простории за складирање каде биле складирани или преработувани растенијата главни домаќини што потекнуваат од местата на производство наведени во алинеја 1, 2 и 3 од овој став;

- механизација или опремата, транспортните возила или нивни делови, просториите за складирање или нивни делови, и сите други капацитети или предмети, вклучувајќи ја и амбалажата, кои може да имале контакт со растенијата главни домаќини кои се проценети како контаминирани;

- растенијата главни домаќини складирани или кои биле во контакт со простории или предмети наведени во алинеја 5 од овој став пред нивното чистење или дезинфицирање;

- клубени од компир или растенија поврзани преку вегетативно размножување со растенијата главни домаќини кои се проценети како контаминирани и растенијата домати од истото потекло како и растенијата главни домаќини проценети како контаминирани, а за кои натамошното испитување базирано на резултатите од тестирањето од член 9 од оваа наредба индицира дека тие најверојатно се контаминирани;

- местата на производство на растенијата главни домаќини од алинеја 7 од овој став;

- местата на производство на растенијата главни домаќини кои за наводнување или прскање користат површинска вода која е проценета како контаминирана и

- растенијата главни домаќини произведени во полиња поплавени со површинска вода која е проценета како контаминирана од патогениот организам.

Член 13

Растенијата главни домаќини проценети како најверојатно контаминирани, вклучувајќи ги и растенијата главни домаќини произведени во местата на производство проценети како најверојатно контаминирани, за кои е констатиран ризик од ширење на патогениот организам, не може да бидат посадени, но под надзор на фитосанитарен инспектор, мора да бидат:

1. за клубени компир:

- употребени како складиран компир наменет за исхрана, спакувани во фабрика за преработка со соодветна опрема за исфрлање на отпадот, а наменети за директно пуштање во промет и користени без препакување или

- употребени како складиран компир за индустриско производство со директна и итна испорака до фабриката за преработка, која поседува соодветна опрема за исфрлање на отпад или

- на друг начин исфрлени, подложени на мерки кои гарантираат дека не постои ризик од ширење на организмот.

2. други растенија главни домаќини, вклучувајќи ги и нивните стебла и листови:

- уништени или
- искористени или исфрлени на друг начин, со помош на мерки со кои се гарантира дека не постои ризик од ширење на патогениот организам.

Член 14

Целокупната механизација или опрема, транспортните возила и нивните делови, просториите за складирање и нивните делови, и сите други капацитети или предмети, вклучувајќи ја и амбалажата, кои се проценети како контаминирани или најверојатно контаминирани ќе бидат или уништени или исчистени и дезинфицирани преку соодветни процедури кои гарантираат дека не постои ризик од ширење на патогениот организам, а се спроведени под супервизија на фитосанитарен инспектор.

По дезинфекцијата, овие предмети или капацитети повеќе нема да се сметаат за контаминирани.

Член 15

За растенијата главни домаќини, фитосанитарниот инспектор ја утврдува (обележува) зоната на веројатно ширење на патогениот организам, која покрај областа на проценета контаминираност и можната областа на веројатна контаминираност, ги опфаќа и областите дефинирани со помош на следните фактори:

- близината на други места за производство на растенија главни домаќини;
- заедничко производство или взаемно користење на семенски компир;
- места на производство кои користат површинска вода за наводнување или прскање на растенијата главни домаќини, за кои постои или постоел ризик од пресушување или поплавување од местата на производство кои се проценети како контаминирани.

Член 16

За други растенија домаќини кои се одгледуваат во областа на производство на растенијата главни домаќини за кои е утврден ризик од ширење на патогениот организам, фитосанитарниот инспектор треба да го утврди степенот на:

- проценетата контаминираност и оригиналниот извор на контаминација, земајќи ги предвид факторите од член 9 од оваа наредба, и ќе ја утврди контаминираноста на други растенија домаќини на организмот од кои се земени примероци;
- веројатна контаминираност и областа на ширење на организмот, земајќи ги предвид факторите од член 12 и 15 од оваа наредба, или се поврзани со производство на растенија главни домаќини.

Член 17

За површинската вода (вклучувајќи го и техниот отпад од индустриската преработка или фабриките за пакување меѓу другото и на растенијата главни домаќини) и за дивите растенија домаќини од фамилијата Solanaceae поврзани со неа, во области каде производството на растенијата главни домаќини е под ризик поради наводнување или поплавување од истата, фитосанитарниот инспектор треба да:

1. го утврди степенот на проценетата контаминираност врз основа на примероци од површинската вода и дивите растенија домаќини од фамилијата Solanaceae, на соодветни временски интервали;

2. ја утврди контаминираноста на површинската вода од која се земени примероци до соодветен степен, врз основа на резултатите од испитувањето од точка 1 од овој член;

3. го утврди степенот на веројатна контаминираност и областа на веројатно ширење на патогениот организам врз основа на проценетата контаминираност од првата и втората точка од овој член и земајќи ги предвид факторите од член 12 од оваа наредба, како и следните фактори:

- области на производство на растенијата главни домаќини кои се под ризик од поплавување или кои се граничат со површинска вода која е проценета како контаминирана;
- резервоари за наводнување со незабележлива поврзаност со површинската вода која е проценета како контаминирана.

Член 18

Во областа на веројатно ширење на патогениот организам, покрај мерките од член 10, 11, 12 и 14 од оваа наредба, фитосанитарниот инспектор ќе нареди примена на мерките наведени во Анекс 1, кој е составен дел на оваа наредба.

Член 19

Во Управа се води евиденција на случаите за сомневање на присуство, за степенот на проценетата контаминација, степенот на веројатна контаминација, како и областа на веројатно ширење, за растенијата главни домаќини и за површинската вода, која ќе се состои од следното:

- дата на извештајот за сомневање за присуство, дата на земање на пробите и дата на верификација на присуството на патогениот организам;
- факторите кои влијаат врз утврдувањето на степенот на постојната контаминација, степенот на веројатна контаминација и областа на веројатно ширење на патогениот организам;
- податоци од фитосанитарниот сертификат или сертификатот за здравје на растенијата на домашниот пазар за сите пратки или партии компир проценети како контаминирани, кога тоа е можно, податоци од пасошите за растенија или регистарскиот број на производителот на компир, складиштатата за собирање и диспечерскиот центар;
- податоци од фитосанитарниот сертификат или сертификатот за здравје на растенијата на домашниот пазар за сите пратки или партии домат, проценети како контаминирани, а кога тоа е можно, податоци од пасошите за растенија;
- името на сортата семенски компир и фазата на развој, а кога тоа е можно и за други случаи и
- други податоци поврзани со контаминацијата.

Член 20

Во случај на потврда на присуството на патогениот организам, лабораторијата, најмалку за период од еден месец по потврдата на присуството, треба да го зачува следното:

- сите преостанати делови од земените примероци;
- сите остатоци од екстрактот и материјалот подготвен за рапиден скрининг метод, на пример, имунофлуоресцентните слајдови;
- изолирана култура од патогениот организам;

- примерок од тестирањето растенија кои биле вештачки инокулирани со екстракт од клубени или растенија, или други докази добиени од лабораториското тестирање и
- целокупната пропратна документација.

Член 21

Семенскиот компир мора да потекнува од материјал добиен во согласност со официјално одобрена процедура и за што со лабораториското испитување било утврдено дека истото не е контаминирано со патогениот организам.

Лабораториското тестирање од став 1 на овој член мора да биде извршено:

1. во случај кога контаминираноста е потврдена при производство на семенски компир:

- со тестирање на раните фази во шемата за вегетативно размножување, вклучувајќи ја првичната фаза од шемата на размножување и систематско тестирање на клоновите од примарното семе или

- во случаи кога е констатирано дека не постои поврзаност преку вегетативно размножување, со тестирање на сите клонови од примарното семе или раните фази од шемата на вегетативно размножување, вклучувајќи ја и првичната фаза од шемата на размножување и

2. во други случаи, за секое растение на почетокот на шемата на вегетативно размножување или на репрезентативни примероци од примарното семе или во раните фази од репродуктивната шема.

Член 22

Поседувањето или друга форма на ракување (третирање) со патогениот организам е забранета.

Член 23

Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-3571/1
6 март 2007 година
Скопје

Министер,
Ацо Спасеноски, с.р.

Анекс 1

Мерките наложени од страна на фитосанитарниот инспектор и спроведени во областа на веројатно ширење на организмот ќе бидат следните:

1. Во местата на производство кои се проценети како контаминирани:

а) Во полињата или производствените капацитети кои се проценети како контаминирани ќе биде извршено следното:

а1) за период од најмалку четири години по годината на проценетата контаминираност:

- ќе бидат спроведени мерки за отстранување на самопоникнатите компири и домати и други растенија-домаќини на патогениот организам, и

- забрането ќе биде садење на клубени од компир или растенија од компир, растенија од домати или семе од домати, а земајќи ја предвид биологијата на патогениот организам и други растенија-домаќини, за кои е констатиран ризик од одржување и ширење на патогениот организам.

Систематски надзор, вклучувајќи и испитување, ќе бидат спроведени во текот на првата сезона од производството на компири или домати, која следи по периодот наведен во претходниот став, под услов две последователни години од одгледувањето пред садењето да не се откриени самоникнати растенија компир или домати или други растенија-домаќини. Во случајот на производство на компир, дозволено е садење само на официјално сертифициран семенски компир наменет само за производство на меркантилен компир.

Систематски надзор ќе биде спроведен во сезоната на производство на компири или домати, при што земајќи го предвид плодоредот, следи по периодот наведен во претходниот став. Во случајот на производство на компири, дозволено е садење на официјално сертифициран семенски компир наменет само за производство на меркантилен компир.

а2) во текот на следните пет години по годината на проценетата контаминација:

- ќе бидат спроведени мерки за отстранување на самопоникнатите компири и домати и други растенија-домаќини на организмот;

- првите четири години, полето ќе се чува како угар или како пасиште за интензивно пасење и чести косидби, или може да биде посеано со житарици водејќи грижа за опасноста од патогениот организам, или може да се користи за производство на семе од треви.

Следните две последователни години ќе бидат дозволено сеидба на растенија кои не претставуваат домаќини на патогениот организам и кои не претставуваат ризик од ширење или одржување на патогениот организам.

Систематски надзор, вклучувајќи и тестирање, ќе биде спроведен во текот на првата сезона на производство на компир или домати, која следи по периодот наведен во став 1 точка 1 подточка а. Во случајот на производство на компири, дозволено е садење на официјално сертифициран семенски компир наменет само за производство на меркантилен компир.

б) На други полиња:

Во годината на одгледување која следи по проценетата контаминација:

- забрането е садење на клубени од компир или растенија компир, како и сите други растенија-домаќини на патогениот организам и ќе бидат спроведени мерки за отстранување на самоникнатите растенија компир и домати и други растенија-домаќини, кога е можно; или

- во случајот на производство на компири, дозволено е садење само на официјално сертифициран семенски компир наменет само за производство на меркантилен компир, и само доколку фитосанитарниот инспектор утврди дека не постои ризик од појава на самоникнати растенија компир и домати или други самоникнати растенија-домаќини на патогениот организам. Посевите мора да бидат проверувани во текот на сезоната на одгледување во соодветни временски интервали. Самоникнатите растенија компир мора да бидат испитувани на присуство на патогениот организам, а освен тоа, клубените од компир мора да бидат испитани и после бербата.

Во случајот на производство на компири, за период од најмалку две години после периодот наведен во став 4 од овој член, дозволено е садење на официјално сертифициран семенски компир наменет само за производство на меркантилен компир.

483.

Врз основа на член 69 алинеја 4 од Законот за здравје на растенија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 29/05), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја донесе

**НАРЕДБА
ЗА ПРЕЗЕМАЊЕ НА МЕРКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ
НА ШИРЕЊЕ И ОТСТРАНУВАЊЕ НА БОЛЕСТА
РАК НА КОМПИРОТ (SYNCHYTRIUM
ENDOBOTICUM (SCHILB.) PERC.)**

Член 1

Со оваа наредба се определуваат мерки за спречување на ширењето и за отстранувањето на болеста рак на компирот (*Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc.) (во понатамошниот текст: патоген организам), во случај на сомневање на појава и присуство.

Член 2

Присуство на патогениот организам се претпоставува кога се јавуваат тумори од различна големина на растението на компир. Патогениот организам се развива на сите органи на растението освен на коренот. На клубенот се јавуваат најкарактеристични симптоми. На окцата од клубенот се развиваат брадавичести израстоци (тумори) со различна големина, од двајцата видливи до многу крупни. Површината на туморите е рапава и збрчкана, а градбата сунѓеста, подложна на распаѓање и гниење. Цели клубени можат да бидат претворени (трансформирани) во безоблична туморозна маса. Порастот на надземните делови на растението не е спречен со појавата на патогениот организам.

Член 3

Парцелата се смета за контаминирана ако се откријат симптоми најмалку кај едно растение или еден клубен на компир на истата и кога тоа е потврдено од страна на Државната фитосанитарна лабораторија односно овластена лабораторија: (во понатамошниот текст лабораторија) како патоген организам.

Член 4

Фитосанитарни инспекции на парцели за производство на компир се вршат од страна на фитосанитарните инспектори во согласност со годишната програма за работа на Фитосанитарната Управа.

Сопствениците на парцелите за производство на компир треба да ги контролираат посевите од компир и веднаш да го известат Фитосанитарниот инспектор или Фитосанитарната Управа доколку утврдат евентуални сомнителни знаци за појава на овој патоген организам.

Член 5

Фитосанитарниот инспектор има овластување зема примероци од растенија и/или примероци од почва и ги праќа на лабораториско испитување за одредување на присуство на патогениот организам.

Се додека не се одреди присуство на патогениот организам од страна на лабораторијата, парцелата се обележува на мапа како зона во рамките на која никакви активности не смеат да се превземат кои би предизвикале ширење на патогениот организам.

Идентификацијата и контаминацијата од овој патоген организам се одредува со методи препорачани од Европската организација за заштита на растенија (EPPO) и Европската Унија.

Член 6

Кога појавата на патогениот организам е забележана, фитосанитарниот инспектор ги презема следните мерки:

1. Уништување на целата пратка во која се најдени заболени клубени или растенија (стебла) од компир;

2. Забрана за одгледување на компир на контаминирана парцела;

3. Забрана за одгледување или складирање на растенија наменети за пресадување на контаминирана парцела;

4. Дозволи за одгледување на компир, освен семенскиот компир во сигурносната зона, под услов дека сортата е отпорна на расите од *Synchytrium endobioticum* најдени на контаминираната парцела на сигурносната зона.

Уништување на клубените или остатоците од растенијата компир, што потекнуваат од контаминирана парцела, се вршат по методите препорачани од страна на Европската организација за заштита на растенија или Европската Унија, или доколку вакви методи не постојат се применуваат други меѓународно признати методи.

Член 7

Отпорноста на сортите компир према патогениот организам се утврдува со методи препорачани од страна на Европската Организација за заштита на растенија или Европската Унија, или доколку вакви методи не постојат се применуваат други меѓународно признати методи. Сорта компир се смета за отпорна на одредена раса на патогениот организам кога инфицирана со патогениот организам од таа раса реагира на таков начин што не овозможува развој на болеста.

Резултатите од тестовите за отпорноста на сортите компир према патогениот организам направени во други земји се сметаат за валидни доколку се испочитуваат барањата од ставот 1 на овој член.

Член 8

Сорти на компир одобрени за пазар кои со официјални испитувања се покажале како отпорни сорти на патогениот организам, како и расите на патогенот соодветни на отпорните сорти компир се запишуваат во листи и објавуваат согласно закон.

Член 9

Чување на култура од патогениот организам е забрането.

Член 10

Мерките од член 6 на оваа наредба ќе престанат само ако со користење на методи препорачани од Европската организација за заштита на растенија и Европската Унија е потврдено дека патогениот организам во контаминираната парцела во соодветниот локалитет повеќе не е присутен.

Член 11

Оваа наредба влегува во сила наредниот ден на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 10-3571/1
6 март 2007 година
Скопје

Министер,
Ацо Спасеноски, с.р.

484.

Врз основа на член 69 алинеја 4 од Законот за здравје на растенијата („Службен весник на Република Македонија“ бр.29/05), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесува

**НАРЕДБА
ЗА СИСТЕМАТСКИ КОНТРОЛИ И МЕРКИ ЗА
СПРЕЧУВАЊЕ НА ШИРЕЊЕТО НА ПРСТЕНЕ-
СТОТО ГНИЕЊЕ НА КЛУБЕНИТЕ И ВЕНЕЊЕ НА
КОМПИРОТ ПРЕДИЗВИКАНО ОД CLAVIBACTER
MICHIGANENSIS (SMITH) DAVIS ET AL. SSP.
SEPEDONICUS (SPIECKERMANN ET KOLTHOFF)
DAVIS ET AL.**

Член 1

Со оваа наредба се определуваат систематски контроли и мерки за да се утврди присуство, да се спречи појава и ширење, да се одреди локацијата и степенот на ширење, како и да се контролира, со цел ерадикација на прстенестото гниење на клубените и венење на компирот предизвикано од *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis et al. ssp. *sepedonicus* (Spieckermann et Kolthoff) Davis et al. (во натамошниот текст: патоген организам).

Член 2

Поимите употребени во оваа наредба го имаат следното значење:

- Имот (посед) се парцели на култивирано земјиште, како и простории, производствен капацитет и транспортни средства кои ги користи ист производител.
- Место на производство е локација или група од локации кои претставуваат одделна производствена или земјоделска единица.
- Година на одгледување е период од 12 месеци од времето кога климата во некоја област овозможува почеток на култивацијата на компири.
- Сезона и култивација на компир е периодот од садењето до складирањето на компири.

Член 3

Присуството на патогениот организам се утврдува во клубени и кога е потребно во растенијата компир (*Solanum tuberosum*).

При испитување на клубените, фитосанитарниот инспектор зема проби од: клубени од посевите од семенскиот компир и клубени од посевите кои не се наменети за семенски компир (во натамошниот текст: клубени), и по потреба од складирањето количини, и истите ги испраќа на лабораториско испитување во овластена лабораторија.

Процедурите на лабораториско испитување треба да бидат во согласност со процедурите одредени од страна на Европската Унија (во натамошниот текст: предвидена процедура).

Фитосанитарниот инспектор може да зема проби за визуелна инспекција која се врши со пресекување на клубените.

При испитување на растенијата компир, фитосанитарниот инспектор зема проби од растенијата и ги испраќа на лабораториско испитување во Државната Фитосанитарна лабораторија односно овластена лабораторија (во понатамошниот текст лабораторија).

Систематските контроли и мерки од оваа наредба се спроведуваат согласно годишна програма за работа на Фитосанитарната Управа заснована на научни наоди, статистички принципи и биологијата на патогениот организам.

Член 4

При имплементација на програмата од член 3 став 5 од оваа наредба или во случаи на сомневање за појава на патогениот организам, фитосанитарниот инспектор зема проби од клубените или растенијата компир и ги испраќа на лабораториско испитување во лабораторија или врши визуелна инспекција.

Во случаи на сомневање за појава на патогениот организам, сериите или пратките од кои се земени пробите треба да бидат подложени на супервизија од страна на фитосанитарниот инспектор се до добивање на резултатите од имунофлуоресцентниот тест (кој е дел од предвидената процедура) или од друг соодветен тест.

Член 5

Сомневањето за појава на патогениот организам, ќе биде потврдено доколку:

- фитосанитарниот инспектор или лабораторијата открие симптоми по спроведената визуелна инспекција и
- имунофлуоресцентниот или друг соодветен тест е позитивен.

Во случај на сомневање за појава на патогениот организам, се до добивање на конечните лабораториски резултати, фитосанитарниот инспектор ќе нареди:

- забрана на транспорт за сите серии или пратки од кои биле земени пробите;
- утврдување на потеклото на сомнителната појава на патогениот организам;
- соодветни дополнителни безбедносни мерки базирани на проценка на ризикот кој би можел да ги предизвикува патогениот организам и
- рестрикција на транспортот за други клубени од компир или растенија од компир во имотот и надвор од имотот со кој се поврзува сомневањето за појава на патогениот организам.

Член 6

Во случаи на сомневање за појава на патогениот организам лабораторијата треба, на соодветен начин, а се до завршување на лабораториските тестови, да ги задржи и чува:

- сите земени проби клубени или растенија;
- сите остатоци од екстрактот и подготвените имунофлуоресцентни плочи или друг доказ од лабораториското лабораториско испитување.

Член 7

Доколку лабораториските тестирања го потврдат присуството на патогениот организам во пробите од клубени или растенија, фитосанитарниот инспектор, врз основа на научните наоди и биологијата на патогениот организам, ќе утврди:

- интензитет на нападот на патогениот организам;
- степенот на веројатна (потенцијална) инфекција;
- областа на веројатно ширење на организмот.

Член 8

При утврдување на интензитетот на нападот на патогениот организам, фитосанитарниот инспектор ќе ги одреди како контаминирани: клубени или растенија; пратки или серии (партии); машини или опрема; возила и нивни делови; простории за складирање и нивни компоненти; други капацитети или предмети; вклучувајќи ја и амбалажата од пробите; местото на производство; како и полињата каде биле одгледувани клубените или растенијата.

Член 9

Клубените или растенијата кои се контаминирани не може да бидат посадени, а под надзор на фитосанитарниот инспектор мора да бидат:

- уништени;
- или употребени во процес на индустриска преработка со директна и итна испорака до местото на преработката, кое мора да поседува соодветна опрема за исфрлање на отпад. Мора да се води грижа за да се гарантира дека опремата не претставува ризик од ширење на патогениот организам. Локацијата мора да содржи и систем за дезинфекција на просториите за складирање и на возилата по истоварот.

Во местото на производство кое е проценето како контаминирано, фитосанитарниот инспектор ќе нареди мерки кои се наведени под точка 1 од Анекс 1, кој е составен дел од оваа наредба.

Член 10

Машините или опремата, возилата и нивните делови, просториите за складирање и нивните делови и сите други капацитети или предмети, вклучувајќи ја и амбалажата, кои се контаминирани ќе бидат: уништени или исчистени и дезинфицирани со помош на соодветни методи кои гарантираат дека не постои ризик од ширење на патогениот организам, и истото мора да биде спроведено под надзор на фитосанитарен инспектор.

По дезинфекцијата, овие предмети повеќе нема да се сметаат за контаминирани.

Член 11

Фитосанитарниот инспектор во текот на вегетацијата со официјален преглед го утврдува степенот на контаминација на компирот од патогениот организам, во процесот на производство пред вадење и по вадење на компирот.

Фитосанитарниот инспектор го утврдува степенот на веројатна контаминација врз основа на податоците кои ги има Министерството за земјоделство, шумарство за земјоделство, шумарство и водостопанство, научните наоди и биологијата на патогениот организам, во предметен и постжетвен официјален преглед, или при контакт во текот на процесот на одгледување поврзани со проценетата контаминација. При тоа, тој го зема во предвид:

- клубените или растенијата од компир во местото на производство кои имаат симптоми на заболувањето;
- местата на производство или имотите кои на некој начин се поврзани со заразени клубени или растенија, вклучувајќи ги и оние кои користат иста механизација или опрема, возила или нивни делови, простории за складирање или нивни делови, и други капацитети или предмети директно или преку здружен изведувач на работите;
- клубените или растенијата од компир произведени во местото на производство, по вадењето на компирот од алинеа 2 од овој став или клубени или растенија од компир присутни на овие места на производство, кога на имотите или местата на производство наведени во алинеја 1 од овој став, и биле присутни заболени клубени или растенија од компир кои се проценети како заболени;
- заеднички простории за складирање каде биле складирани и дистрибуирани компирите што потекнуваат од местата на производство наведени во алинеи 1,2 и 3 од овој став;

- механизацијата или опремата, возилата и нивните делови, просториите за складирање и нивните делови, и сите други капацитети или предмети, вклучувајќи ја и амбалажата, кои можеле да имаат контакт со клубени или растенија од компир кои се проценети како контаминирани во период од дванаесет месеци или кога и да е потребно;

- клубените или растенијата од компир складирани или кои биле во контакт со простории или предмети наведени во алинеа 5 од овој став пред чистењето или дезинфицирањето;

- клубените или растенијата од компир поврзани преку вегетативно размножување со клубени или растенија од компир кои се проценети како заболени и за кои натамошното испитување базирано на лабораториско испитувањето од член 17 од оваа Наредба индицира дека тие најверојатно се заболени.

Член 12

Клубените или растенијата од компир проценети како најверојатно заболени (контаминирани) не може да бидат посадени, а под надзор на фитосанитарен инспектор, мора да бидат:

- употребени како складиран компир наменет за исхрана, пуштен во промет и користен директно без препакување или
- употребени како складиран компир наменет за индустриско производство со директна и итна испорака до местото на индустриско производство, кое мора да поседува соодветна опрема за исфрлање на отпад и дезинфекција или
- на друг начин употребени или исфрлен, подлежувајќи го на мерки кои гарантираат дека не постои ризик од ширење на патогениот организам.

Без оглед на резултатите од лабораториско испитување од член 17 од оваа Наредба, истите мерки за соодветна употреба или исфрлање ќе бидат наредени за партии (серии) компири поврзани преку вегетативно размножување.

Член 13

Машините или опремата, возилата и нивните делови, просториите за складирање и нивните делови, и сите други капацитети или предмети, вклучувајќи ја и амбалажата, кои се проценети како најверојатно контаминирани ќе бидат уништени или исчистени и дезинфицирани со помош на соодветни методи кои гарантираат дека не постои ризик од ширење на патогениот организам. Сето тоа мора да биде спроведено под надзор на фитосанитарен инспектор.

По дезинфекцијата, овие предмети или капацитети повеќе нема да се сметаат за контаминирани.

Член 14

Фитосанитарниот инспектор ќе ја утврди областа на веројатно ширење на организмот врз основа на податоците од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, научните наоди и биологијата на организмот, земајќи го предвид степенот на постојната контаминација, степенот на веројатна контаминација, близината на други места за производство на компири или други растенија домаќини на патогениот организам, како и други фактори кои би можеле да влијаат на ширењето на патогениот организам во семенскиот компир.

Покрај мерките од член 9, 10 и 13 од оваа наредба, фитосанитарниот инспектор ќе наложи имплементација на мерките наведени во Анекс I точка 2 во областа на веројатно ширење на организмот.

Член 15

Во Фитосанитарната Управа се води евиденција за степенот на постојната контаминација, степенот на најверојатна контаминација, како и областа на веројатно ширење, вклучувајќи го и следново:

- факторите за утврдување на степенот на постојната или веројатната контаминираност и областа на веројатно ширење на патогениот организам;
- податоците од фитосанитарниот сертификат или сертификатот за здравје на растенијата на домашниот пазар за сите пратки или партии компири проценети како контаминирани и, кога тоа е можно, податоците од документите за транспорт на растенијата или регистарскиот број на производителот;
- името на сортата на семенскиот компир, а кога тоа е можно и во други случаи и
- податоци од евиденцијата од лабораториско испитувањето (екстракти, подготвени имунофлуоресцентни плочи, контаминирано ткиво од тестираните растенија, изолирани култури од организмот добиени со лабораториско испитување) врз чија основа ќе биде потврдена контаминираноста.

Член 16

Во случај на потврда на појава на патогениот организам, овластената лабораторија, на соодветен начин и најмалку за период од еден месец по потврдувањето на појавата, треба да го зачува следното:

- сите земени проби од клубени или растенија;
- сите остатоци од екстрактот и подготвените имунофлуоресцентни плочи;
- изолирана култура од патогениот организам и
- примерок од тестираните растенија кои биле вештачки инокулирани со екстракт од клубени или растенија од компир, или други докази добиени од лабораториското лабораториско испитување.

Член 17

Доколку клубените или растенијата од компир се проценети како контаминирани, мора да се изврши лабораториско испитување и на оние партии компири кои се поврзани со контаминираниите партии преку вегетативно размножување.

Врз основа на податоците од Фитосанитарната Управа, фитосанитарниот инспектор ќе нареди лабораториско испитување за неопходниот број на проби од клубени или растенија заради утврдување на евентуалниот примарен извор на контаминацијата и степенот на веројатна контаминација, по редослед утврден според нивото на опасност, доколку е можно.

Член 18

Семенскиот компир мора да потекнува од материјал добиен во согласност со официјално одобрени процедури и за кои со лабораториското испитување е утврдено дека тие не се контаминирани со патогениот организам.

Лабораториското испитување од став 1 на овој член мора да биде спроведено:

- на растенија од компир од почетокот на шемата на вегетативно размножување, во случаи кога контаминацијата е поврзана со одгледување на семенски компир; и
- на растенија од почетокот на шемата на вегетативно размножување, на репрезентативни проби од основното семе или во порана фаза од репродуктивната шема, во други случаи.

Член 19

Поседувањето или друга форма на ракување со патогениот организам е забрането.

Член 20

Во поглед на контролирањето на патогениот организам и спречување на неговото ширење, може да бидат превземени и дополнителни или постриктни мерки.

Со Дополнителните мерки од став 1 од овој член може да се утврди дека може да се сади само семенски компир кој е официјално сертифициран согласно прописите за семе и саден материјал и ги исполнува потребните стандарди за здравје на растенијата.

Во случаи кога производителите се овластени на своите имоти да користат семенски компир кој го добиле од сопственото производство, и во други случаи кога се посадени компири од лично произведен семенски компир, како исклучок може да биде дозволено садење на компири подложени на фитосанитарна инспекција и кои се во согласност со потребните стандарди за здравје на растенијата.

Член 21

Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр.10-3571/1
6 март 2007 година
Скопје

Министер,
Ацо Спасеноски, с.р.

АНЕКС 1

Мерките наредени од страна на фитосанитарниот инспектор и спроведени во областа на веројатно ширење на патогениот организам се следните:

1. Во местата на производство кои се проценети како контаминирани:

а) На површините кои се проценети како контаминирани, или

а1.) за период од најмалку три години од одгледувањето по годината на проценетата контаминираност:

- ќе бидат спроведени мерки за отстранување на самоникнатите растенија компир и други самоникнати растенија-домаќини на патогениот организам;

- забрането е садење на клубени компир, растенија компир или семе од компир во ботаничка смисла, и сите други растенија домаќини на патогениот организам или полските растителни производи за кои е докажана способноста за пренесување и задржување на патогениот организам, се додека не биде утврдено дека не се пронајдени самоникнати растенија компир најмалку во две последователни години од одгледувањето.

Во првата сезона на одгледување на компир, која следи по периодот наведен во претходниот став, дозволено е садење на официјално одобрен семенски компир наменет само за одгледување на компир за складирање, под систематски надзор.

Во сезоната на одгледување на компирот, земајќи ги предвид соодветниот плодород на култури, а која следи по периодот наведен во првиот став, дозволено е садење на официјално одобрен семенски компир наменет за одгледување на семенски компир или компир за складирање, под систематски надзор.

а2.) Во четвртата година од одгледувањето по годината на проценетата контаминација:

- се спроведуваат мерки за отстранување на самоникнатите растенија компир и други самоникнати растенија-домаќини на патогениот организам;

- површината ќе се одржува во вид на угар или ќе служи како пасиште со интензивно пасење или чести косидби.

Во првата сезона на одгледување на компир, која следи по периодот наведен во претходниот став, дозволено е садење на официјално одобрен семенски компир наменет само за одгледување на компир за складирање, под систематски надзор.

б) На други површини:

Во годината на одгледување која следи по годината на проценетата контаминација:

- забрането е садење на клубени компир, растенија компир или семе компир во ботаничка смисла, и сите други растенија домаќини на патогениот организам и ќе бидат спроведени мерки за отстранување на самоникнати растенија компир, кога е можно;

- или дозволено е садење на официјално одобрен семенски компир наменет само за одгледување на компир за складирање, доколку фитосанитарниот инспектор утврди дека не постои ризик од појава на самоникнати растенија компир или други самоникнати растенија домаќини на патогениот организам.

За период од најмалку две години после периодот наведен во претходниот став, дозволено е садење само на официјално одобрен семенски компир наменет само за одгледување на семенски компир или компир за складирање.

Секоја година од одгледувањето наведено во претходните два става, се спроведуваат мерки за отстранување на самоникнати растенија компир и други самоникнати растенија-домаќини на патогениот организам, под систематски надзор.

Официјално одобреното семе компир посадено за одгледување наменет за складирање во годината на одгледување која следи по годината на проценетата контаминација мора да биде под надзор во периодот на одгледување во соодветни интервали, а самоникнатите растенија компир мора да бидат тестирани за појава на патогениот организам.

в) Веднаш по утврдувањето на заболувањето и во секоја следна година од одгледувањето, вклучувајќи ја и сезоната за одгледување на компир во која за првпат е дозволено одгледување на компир на површината/ите кои се проценети како контаминирани; машините, опремата и просториите за складирање во местото на производство, вклучени во производството на компир, мора да бидат исчистени и дезинфицирани со помош на соодветни процедури наведени во член 10 од оваа наредба.

г) Во производствената единица каде супстратот за одгледување може во целост да биде заменет:

Забрането е садење на клубени компир, растенија компир или семе компир во ботаничка смисла, се додека не се преземат мерки за ерадикација на патогениот организам под надзор на фитосанитарниот инспектор, не се отстранат сите остатоци од компирот или растенија од фамилијата Solanaceae, додека супстратот за одгледување не е целосно заменет, а производствената единица и целокупната опрема не е исчистена и дезинфицирана.

Одгледување на компир која подлежи на задолжително садење на официјално одобрен семенски компир, мини-клубени или растенија репродуцирани со помош на култури од ткиво чие потекло е тестирано.

2. Освен мерките наведени во точка 1 од овој Анекс, во областа на веројатно ширење на организмот ќе бидат преземени следните мерки:

а) Фитосанитарниот инспектор веднаш и најмалку три години од одгледувањето после годината на проценетата контаминираност:

- врши надзор на имотите чии растителни производи, компир за складирање или компир за преработка, вклучувајќи ги и оние имоти кои пружаат услуги поврзани со утврдените активности со помош на механизација или опрема;

- ќе наложи чистење и дезинфекција на механизацијата, опремата и просториите за складирање на тие имоти, со спроведување на соодветни процедури наведени во член 13 од оваа Наредба;

- ќе нареди дека само официјално одобрен семенски компир може да биде посаден во оваа област;

- ќе нареди дека ракувањето со произведениот семенски компир мора да биде одделно од ракувањето со компирот за складирање на сите имоти од таа област.

485.

Врз основа на член 69 алинеја 4 од Законот за здравје на растенија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 29/05), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесува

НАРЕДБА

ЗА ПРЕЗЕМАЊЕ НА МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД ШИРЕЊЕ И ИСКОРЕНУВАЊЕ НА ЦИСТОЛИКИ НЕМАТОДИ НА КОМПИРОТ (GLOBODERA ROSTOCHIENSIS WOLL. И GLOBODERA PALLIDA STONE)

Член 1

Со оваа наредба се определуваат мерки што се превземаат мерките за заштита од ширење и искоренување на цистолики нематоди на компирот *Globodera rostochiensis* Woll. и *Globodera pallida* Stone (во понатамошниот текст: штетни организми) во случај на сомневање на појава и присуство.

Член 2

Парцелата се смета за контаминирана кога во примерокот од почвата ќе биде најдена најмалку една жива циста и потврдена од страна на Државната фитосанитарна лабораторија односно овластена лабораторија (во понатамошниот текст: лабораторија).

Член 3

Фитосанитарна инспекција на парцелата за производство на компир ја врши фитосанитарен инспектор во согласност со годишната програма за работа на Фитосанитарната управа.

Сопствениците на парцелите за производство на компир треба да вршат контрола на посевот со компир и да го известуваат фитосанитарниот инспектор или Фитосанитарната Управа веднаш по откривањето на сомнителни знаци за појава на штетните организми.

Член 4

Кога се претпоставува присуство на штетните организми, фитосанитарниот инспектор има овластување да земе примероци од растенијата и/или почвата и да ги испрати на лабораториско испитување за одредување на присуство на штетните организми.

Се додека не се детерминираат штетните организми од страна на овластената лабораторија, парцелата се обележува на мапа како зона во рамките на која никакви активности не смеат да се превземат кои би предизвикале ширење на штетните организми.

Идентификација и контаминацијата на штетните организми се одредува со методи препорачани од Европската организација за заштита на растенија (ЕРРО) и Европската Унија.

Член 5

Кога е забележана појава на штетните организми, фитосанитарниот инспектор ги презема следните мерки:

1. Да забрани употреба на семенски компир кој потекнува од контаминирани парцели;

2. Да го одреди третманот на клубените, освен за семенски компир, кои потекнуваат од контаминирани парцели, на тој начин што на клубените потполно да се одстрани почвата;

3. Да забрани одгледување на компир на контаминирани парцели; и

4. Да забрани одгледување или чување клубени во трапови или на друго место на контаминирани парцели.

Уништување на клубените или остатоците од растенијата компир, што потекнуваат од контаминирана парцела, се вршат по методите препорачани од страна на Европската организација за заштита на растенија или Европската Унија, или доколку вакви методи не постојат се применуваат други меѓународно признати методи.

Член 6

Семенскиот компир може да се произведува само на парцели кои, при официјално испитување се признаат како неконтаминирани со штетните организми.

Член 7

Сортата на компир се смета за отпорна на одредени раси на штетните организми доколку кога се одгледува таа сорта, се појавува природно намалување на популацијата на таа раса.

Резултатите од тестирањето за отпорност на компирот во однос на цистеликите нематоди, од други земји, можат да бидат валидни доколку се во согласност со барањата од ставот 2 на овој член.

Член 8

Сортите на компир одобрени за промет кои при официјалното испитување се утврдени како отпорни на штетните организми и расите на штетните организми на кои сортите од компир се отпорни се запишуваат во листи и објавуваат согласно закон.

Член 9

Чување на култури од штетните организми е забрането.

Член 10

Мерките наведени во членот 5 од оваа наредба можат да престанат само доколку, со употреба на методи препорачани од Европската организација за заштита на растенија и Европската Унија, е потврдено дека штетниот организам во контаминираната парцела во соодветниот локалитет повеќе не е присутен.

Член 11

Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр.10-3571/1
6 март 2007 година
Скопје

Министер,
Ацо Спасеноски, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ 486.

Врз основа на член 57 точка 1 од Законот за организација и работа на ораните на државната управа („Сл. Весник на РМ“ бр. 58/2000 и „Сл. Весник на РМ“ бр. 44/2002), член 128 став 3 и став 4 од Законот за градење („Сл. весник на РМ“ бр. 51/2005), член 69 став 1 и став 2 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. весник на РМ“ бр. 51/2005), член 144 став 4 од Законот за општата управна постапка („Сл. Весник на РМ“ бр. 38/2005), Заклучокот на Владата на Република Македонија донесен на 13.03.2007 година и Извештајот Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам, за извршен надзор над законитоста на работењето на органите на Општина Центар бр.32-02Н-194/3 од 14.03.2007 година, Министерството за транспорт и врски го донесе следното

РЕШЕНИЕ

1. На Општина Центар и се одземаат надлежностите во врска со работите на градење и инспекциски надзор на градби од трета, четврта и петта категорија утврдени со Законот за градење, како и работите во врска со спроведувањето на урбанистичките планови утврдени со Законот за просторно и урбанистичко планирање, за период од три месеци од доставувањето на ова Решение.

2. Со доставувањето на Решението му се забранува на Градоначалникот и органите на општината да издаваат акти и превземаат други дејствија во работите во врска со одобренија за градење, во врска со употреба на градби, во врска со заверки на проекти, во вршењето инспекциски надзор на градбите и други работи утврдени со Законот за градење, како и во врска со спроведување на урбанистичките планови утврдени со Законот за просторно и урбанистичко планирање.

3. Се определува Министерството за транспорт и врски преку Секторот за документирање и управување со градежно земјиште, да го превземе вршењето на работите на Општината во врска со одобрувања на градење за трета, четврта и петта категорија на објекти, одобренија за употреба, заверки на проекти и други работи утврдени со Законот за градење и во врска со работите на спроведување на урбанистичките планови утврдени со Законот за просторно и урбанистичко планирање за градби од трета, четврта и петта категорија на подрачјето на Општина Центар.

4. Се определува Министерството за транспорт и врски, преку Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам да го превземе вршењето на работите во врска со инспекциски надзор на градби од трета, четврта и петта категорија за подрачјето на Општина Центар (прекинување на изградба, отстранување на градба и затворање на градилиште).

5. Се задолжува Градоначалникот на Општина Центар и другите органи на општината да ги предадат затекнатите нерешени предмети и предметите кои ќе бидат поднесени по донесувањето на ова Решение на Министерството за транспорт и врски, како и да овозможат непречено извршување на превземените надлежности.

6. Актите во врска со превземените надлежности од ова Решение ќе ги издава Министерството за транспорт и врски во име и за сметка на Општина Центар, а ги потпишува овластено лице од Министерот за транспорт и врски. Актите на овластеното лице од Министерството за транспорт и врски се потпишуваат со назначување на бројот на ова Решение и датумот до кога се применува и важи истото.

Министер,
Миле Јанакиески, с.р.

487.

Врз основа на член 57 точка 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Сл. Весник на РМ“ бр. 58/2000 и „Сл. Весник на РМ“ бр. 44/2002), член 128 став 3 и став 4 од Законот за градење („Сл. весник на РМ“ бр. 51/2005), член 69 став 1 и став 2 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. весник на РМ“ бр. 51/2005), член 144 став 4 од Законот за општата управна постапка („Сл. Весник на РМ“ бр. 38/2005), Заклучокот на Владата на Република Македонија донесен на 13.03.2007 година и Извештајот Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам, за извршен надзор над законитоста на работењето на органите на Општина Кисела Вода бр.32-02Н-195/3 од 14.03.2007 година, Министерството за транспорт и врски го донесе следното

РЕШЕНИЕ

1. На Општина Кисела Вода и се одземаат надлежностите во врска со работите на градење и инспекциски надзор на градби од трета, четврта и петта категорија утврдени со Законот за градење, како и работите во врска со спроведувањето на урбанистичките планови утврдени со Законот за просторно и урбанистичко планирање, за период од три месеци од доставувањето на ова Решение.

2. Со доставувањето на Решението му се забранува на Градоначалникот и органите на општината да издаваат акти и превземаат други дејствија во работите во врска со одобренција за градење, во врска со употреба на градби, во врска со заверки на проекти, во вршењето инспекциски надзор на градбите и други работи утврдени со Законот за градење, како и во врска со спроведување на урбанистичките планови утврдени со Законот за просторно и урбанистичко планирање.

3. Се определува Министерството за транспорт и врски преку Секторот за документирање и управување со градежно земјиште, да го превземе вршењето на работите на Општината во врска со одобрувања на градење за трета, четврта и петта категорија на објекти, одобренција за употреба, заверки на проекти и други работи утврдени со Законот за градење и во врска со работите на спроведување на урбанистичките планови утврдени со Законот за просторно и урбанистичко планирање за градби од трета, четврта и петта категорија на подрачјето на Општина Кисела Вода.

4. Се определува Министерството за транспорт и врски, преку Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам да го превземе вршењето на работите во врска со инспекциски надзор на градби од трета, четврта и петта категорија за подрачјето на Општина Кисела Вода (прекинување на изградба, отстранување на градба и затворање на градилиште).

5. Се задолжува Градоначалникот на Општина Кисела Вода и другите органи на општината да ги предадат затекнатите нерешени предмети и предметите кои ќе бидат поднесени по донесувањето на ова Решение на Министерството за транспорт и врски, како и да овозможат непречено извршување на превземените надлежности.

6. Актите во врска со превземените надлежности од ова Решение ќе ги издава Министерството за транспорт и врски во име и за сметка на Општина Кисела Вода, а ги потпишува овластено лице од Министерот за транспорт и врски. Актите на овластеното лице од Министерството за транспорт и врски се потпишуваат со назначување на бројот на ова Решение и датумот до кога се применува и важи истото.

Министер,
Миле Јанакиески, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

488.

Врз основа на член 47 став 4 од Законот за социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/97, 16/00, 17/03, 65/04, 62/05 и 111/05), министерот за труд и социјална политика донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА СТАТУТОТ НА ЈУ ДОМ ЗА ДОЕНЧИЊА И МАЛИ ДЕЦА - БИТОЛА

1. Се дава согласност на Статутот на ЈУ Дом за доенчиња и мали деца - Битола број 01-75/1, донесен од Управниот одбор на јавната установа, на седницата одржана на 15.02.2007 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Министер,
Љупчо Мешков, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА 489.

Врз основа на член 23 став 3 од Законот за средното образование („Службен весник на РМ“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06 и 30/07), министерот за образование и наука донесе

КАЛЕНДАР ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА КАЛЕНДАРОТ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈА НА УЧЕБНАТА 2006/2007 ГОДИНА ВО ЈАВНИТЕ СРЕДНИ УЧИЛИШТА

Член 1

Во Календарот за организација на учебната 2006/2007 година во јавните средни училишта („Службен весник на РМ“ бр. 92/06) член 4 и 5 се бришат.

Член 2

Овој календар влегува во сила осмиот ден од денот на неговото објавување во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 11-1981/1
12 март 2007 година
Скопје

Министер за образование
и наука,
Сулејман Рушити, с.р.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

По извршеното проверување со изворниот текст на Одлуката за изменување на Одлуката за единствената тарифа на надоместоци за услуги што ги врши Народна банка на Република Македонија, објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 25/07, направена е техничка грешка, поради што се дава

ИСПРАВКА

НА ОДЛУКАТА ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА
ЗА ЕДИНСТВЕНАТА ТАРИФА НА НАДОМЕСТОЦИ
ЗА УСЛУГИ ШТО ГИ ВРШИ НАРОДНА БАНКА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Во Одлуката за изменување на Одлуката за единствената тарифа на надоместоци за услуги што ги врши Народна банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/07), во точка 1. алинеја 2 наместо зборовите: „и 2 единици“ треба да стојат зборовите: „е 2 единици“.

И.бр.02-15/II-3/2007/2
15 март 2007 година
Скопје

Од Народна банка на
Република Македонија

КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА

47.

Врз основа на член 9 став(1) и член 12 став(1) од Законот за државната помош („Службен весник на Република Македонија“, бр.24/03 и 70/06) и член 6 од Уредбата за начинот и постапката за поднесување на извештај до Комисијата и за оценување на државната помош („Службен весник на Република Македонија“, бр. 81/03), Комисијата за заштита на конкуренцијата на седницата одржана на ден 9 март 2007 година, ја донесе следната

ОДЛУКА

Се одобрува државна помош доделена во форма на грант од страна на Министерството за економија – Сектор за странски директни инвестиции и економска промоција во 2003 година на 137 деловни субјекти, во вкупен износ од 10.163.297,00 денари.

Бр. 10-91/3
12 март 2007 година
Скопје

Претседател,
Чедомир Краљевски, с.р.

48.

Врз основа на член 9 став(1) и член 12 став(1) од Законот за државната помош („Службен весник на Република Македонија“, бр.24/03 и 70/06) и член 6 од Уредбата за начинот и постапката за поднесување на извештај до Комисијата и за оценување на државната помош („Службен весник на Република Македонија“, бр. 81/03), Комисијата за заштита на конкуренцијата на седницата одржана на ден 9 март 2007 година, ја донесе следната

ОДЛУКА

Се одобрува државна помош доделена во форма на грант од страна на Министерството за економија – Сектор за странски директни инвестиции и економска промоција во 2004 година на 305 деловни субјекти, во вкупен износ од 71.905.344,00 денари.

Бр. 10-91/4
12 март 2007 година
Скопје

Претседател,
Чедомир Краљевски, с.р.

49.

Врз основа на член 9 став(1) и член 12 став(1) од Законот за државната помош („Службен весник на Република Македонија“, бр.24/03 и 70/06) и член 6 од Уредбата за начинот и постапката за поднесување на извештај до Комисијата и за оценување на државната помош („Службен весник на Република Македонија“, бр. 81/03), Комисијата за заштита на конкуренцијата на седницата одржана на ден 9 март 2007 година, ја донесе следната

ОДЛУКА

Се одобрува државна помош доделена во форма на грант од страна на Министерството за економија – Сектор за странски директни инвестиции и економска промоција во 2005 година на 232 деловни субјекти, во вкупен износ од 69.987.796,00 денари.

Бр. 10-91/5
12 март 2007 година
Скопје

Претседател,
Чедомир Краљевски, с.р.

50.

Врз основа на член 9 став(1) и член 12 став(1) од Законот за државната помош („Службен весник на Република Македонија“, бр.24/03 и 70/06) и член 6 од Уредбата за начинот и постапката за поднесување на извештај до Комисијата и за оценување на државната помош („Службен весник на Република Македонија“, бр. 81/03), Комисијата за заштита на конкуренцијата на седницата одржана на ден 9 март 2007 година, ја донесе следната

ОДЛУКА

Се одобрува државна помош доделена во форма на грант од страна на Министерството за економија – Сектор за странски директни инвестиции и економска промоција во 2006 година на 52 деловни субјекти, во вкупен износ од 18.987.664,00 денари.

Бр. 10-91/6
12 март 2007 година
Скопје

Претседател,
Чедомир Краљевски, с.р.

ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РМ ВИ ГИ НУДИ СО ГОЛЕМО НАМАЛЕНИЕ ДО 40% ИЗДАНИЈАТА

Р.бр	Изданија	Цена денари	Р.бр	Изданија	Цена денари
1	Закон за пензиското и инвалидското осигурување <i>Станка Трајкова и Олгица Костова (со коментар и прилози), 2006</i>	700,00	в)	III книга – (Редакциски пречистени текстови на Законите за: основното образование; средното образование; заштита на децата и Законот за социјална заштита)	245,00
2	Изборен законик, 2006	300,00	г)	IV книга – (Закон за управување со отпадот; Закон за квалитетот на амбиентниот воздух; Законите за заштита на природата)	245,00
3	Закон за стечај <i>Д-р Кирил Чавдар (со објаснувања, судска практика и предметен регистар), 2006</i>	600,00	д)	Комплет од четирите книги - Збирки на Законите од областа на локалната самоуправа, 2004	840,00
4	Збирка на прописи од областа на судството (Законите за: судовите; Судскиот совет на РМ; судскиот буџет (редакциски пречистен текст); Академија за обука на судии и јавни обвинители), 2006	400,00	10	Збирка на прописи (редакциска) (Законите за: градење; за просторно и урбанистичко планирање; за животната средина), 2005	210,00
5	Закон за трговските друштва со вовед, 2004	400,00	11	Збирка на меѓународни конвенции од областа на кривичното право, 2000	80,00
6	Закон за општата управна постапка (со коментар) <i>Проф. д-р С. Гелевски, 2005</i>	400,00	12	Закон за извршната постапка <i>Д-р С. Георгиевски, 2002</i>	140,00
7	Закон за работните односи (редакциска збирка), 2005	400,00	13	Закон за јавните набавки (со подзаконските акти), 2004	80,00
8	Устав на Република Македонија (со сите амандмани од I - XXX) на македонски и на англиски јазик (во една книга), голем формат, 2005	180,00	14	Закон за спречување на корупцијата со Закони за ратификација на конвенции <i>Д-р Ј. Провески (со објаснувања), 2002</i>	80,00
9	Збирки на прописи од областа на локалната самоуправа, 2004		15	Закон за денационализација (со коментар, објаснувања и обрасци) <i>Д-р С. Георгиевски, 2000</i>	160,00
а)	I книга – (Законите за: локална самоуправа; територијална организација на локалната самоуправа; за градот Скопје; финансирањето на единиците на локалната самоуправа и Законот за локалните избори – редакциски пречистен текст)	280,00	16	Збирка на прописи од областа на државјанството <i>Д-р Ф. Стоев, М-р М. Лазарова – Трајковска, 1998</i>	120,00
б)	II книга – (Законите за: комуналните такси; даноци на имот; угостителска дејност; туристичка дејност и Законот за вршење занаетчиска дејност)	210,00	17	Закон за кривична постапка и Закон за извршување на санкциите (редакциски пречистени текстови), 2004	360,00
			18	Поединечни CD-ROM изданија 2001, 2002, 2003, 2004 и 2005 година	600,00
			19	Регистар на прописи на РМ	3.700,00

П О Р А Ч К А Б Р. 32

Со ова неотповикливо ги порачуваме изданијата под реден број _____ во _____ примероци;
р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци;
р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци.

Доказот за извршена уплата на жиро с-ка 300000000188798 и порачката ги испраќаме по пошта на адреса бул. „Партизански одреди“ бр. 29, п. факс 51, 1000, Скопје, или на телефакс број + 389-2-311-22-67.

Порачател: _____

Место: _____, ул. _____, бр. _____, тел./факс _____

Потпис на порачателот

Во _____, _____ 2007 година. (М.П.) _____

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефони: +389-2-3298-860, 3290-471, 3290-449.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2007 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ЦЕТИС ПРИНТ ДООЕЛ увоз-извоз, Скопје.

ISSN 0354-1622

